

DON SPARLING

English or Czenglish? Jak se vyhnout čechismům v angličtině

(Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1990, 2. vydání)

HESLA 1–150

1

According to

* *According to me, he should leave.*

* *According to me, he's crazy.*

* *According to his opinion, it was John's fault.*

Angličtina používá *according to*, když jde o informaci získanou z cizího zdroje. Taková informace není ověřená a nemusí být tedy správná. Proto angličtina tuto vazbu nespojuje s první osobou jednotného ani množného čísla a nepoužívá ji ani s výrazy *view* a *opinion*.

In my opinion, he should leave.

In my view, they're crazy.

According to him, it was John's fault.

Chce-li mluvčí vyjádřit svůj názor nebo mínění někoho jiného, může také použít slovesa *believe*, *think*, *say*, *claim* ap. *I think he should leave.*

He thinks/says/believes/claims it was John's fault.

2

Acquaintance

Toto slovo je zcela správné – není však tak běžné jako jeho český ekvivalent “známý”. Angličan mnohem častěji užije výraz *friend*, pod kterým rozumí daleko širší okruh lidí než Čech slovem “přítel”. Když nemá zrovna chuť nazvat někoho *friend*, řekne např.:

She's someone I went to school with.

George? He's a chap I met/knew in the army.

V případě, že slovo *acquaintance* použije, nějakým způsobem ho blíže určí – *He's a business acquaintance* (člověk, se kterým jsem se seznámil služebně) – nebo ho umístí do záporného kontextu: *He's not a friend, really – just an acquaintance.*

3

Action

* *The school organizes many interesting actions every year.*

* *At the camp there were a lot of actions such as canoe trips and hiking expeditions.*

Počitatelné podstatné jméno *action* znamená především “čin”, “skutek”: *Actions speak louder than words.* Chceme-li vyjádřit české slovo “akce”, tj. činnost zaměřenou k nějakému cíli, použijeme výrazy *event* nebo *activity*.

The school organizes many interesting events every year.

At the camp there were a lot of activities such as canoe trips and hiking expeditions.

4

Actual

- * *Young people are interested in actual problems such as air pollution.* (2)
- * *Because of the famine in Africa, the question of improvements in farming methods has become very actual.* (2)
- * *Increasing crime is a very actual problem in many big cities.* (2)
- * *The articles on the notice board should be more actual.* (2)

1 Anglické slovo *actual* znamená “skutečný”, případně “sám/vlastní”.

The actual cost (skutečná cena) *was much higher than we had anticipated.*

We were told to come at 8.30, but the actual exam (zkouška sama) *began at 9.00.*

2 Chcete-li mluvit o záležitostech, které se v současnosti těší zájmu společnosti, tj. jsou aktuální, používejte slova *current, topical, up-to-date, pressing* (naznačuje nutnost jednání) nebo fráze typu *of current concern* a *of immediate interest*.

Young people are interested in pressing problems/problems of immediate interest such as air pollution.

Because of the famine in Africa, the question of improvements in farming methods has become very topical.

Increasing crime is a current problem/problem of current concern in many big cities.

The articles on the notice board should be more up-to-date.

5

Addressing people (Oslovení)

- * *"Professor, could we invite you out for a coffee?" the pupils asked.* (1)

1 Osoby, jejichž jména známe, oslovujeme nejčastěji dvěma způsoby:

a) křestním jménem (ty, které dobře známe a ke kterým máme přátelský vztah; je však třeba dodat, že v anglosaských zemích je zcela běžné, že si lidé stejné věkové skupiny nebo přibližně stejné úrovně společenské, popřípadě odborné, říkají, byli-li si představeni, křestními jmény).

Hello, Peter – how are you?

b) příjmením s výrazy *Mr, Mrs, Miss* nebo *Ms* (ostatní):

There's a call for you from Paris, Mr Brown.

Ms [miz, m□z] je ženská obdoba *Mr*: z ní totiž není patrné, jde-li o ženu vdanou nebo svobodnou. V písemném i mluveném projevu je toto oslovení dnes zcela běžné v Americe a zdomácňuje i v Británii.

Titul + příjmení se může použít při oslovení univerzitních profesorů a doktorů filozofie (PhD). (Nezapomínejte však, že ani britský, ani americký titul PhD neodpovídá českému PhDr. Uchazeči o titul PhD musí absolvovat několik speciálních kursů a napsat a obhájit disertační práci o rozsahu nejméně 400 stran. To obvykle trvá 3–5 let.)

Could I discuss something with you, Professor/Doctor Smith?

Totéž platí i o lékařích; dnes se ovšem lékaři a také zdravotní sestry jako jediní mohou oslovovat i jinak – pouhým podstatným jménem označujícím jejich povolání.

Is it serious, doctor/Doctor Stewart?

I can't swallow this pill, nurse.

Ve školách žáci oslovují učitele *Mr X* (výraz *sir* působí už poněkud zastarale) a učitelku *Mrs X* nebo *Miss X* (*miss* se dnes neslyší už často).

"Could we invite you out for a coffee, Mr Jones/sir?" the pupils asked.

Pokud nejde o případ, kdy chceme upoutat něčí pozornost, klademe oslovení až na konec věty. Všimněte si také, že přímé oslovení osoby při rozhovoru není v angličtině tak časté jako v češtině. Výše uvedená věta by mohla též znít:

"Could we invite you out for a coffee?" the pupils asked.

2 Osoby, jejichž jména neznáme, je nejlépe nijak neoslovovat – v angličtině to nepůsobí nezdvořile.

Chceme-li oslovit někoho, koho neznáme, je vhodné začít rozhovor frází *Excuse me* (*please*).

Excuse me, please. Could you tell me the way to the station?

Oslovení *sir, madam* a *miss* slyšíme dnes čím dál tím méně, a to pouze v některých obchodech, hotelech atd. (zaměstnanci tak oslovují zákazníky) nebo na veřejnosti (oslovení občanů policisty).

Zapamatujte si, že oslovení *Waiter!* je slyšet zřídka a může dokonce působit i urážlivě; raději ho proto neužívejte.

6

Adjective + infinitive (Přídavné jméno + infinitiv)

- * *The lecture's too boring to sit through it.*

- * *He wasn't rich enough for her to marry him.*

*** *The town was quite impossible for the invaders to capture it.***

*** *She was too short for me to dance with her.***

Po vazbě *too/enough/quite* + přídavné jméno (+ *for* + předmět) + infinitiv nepřidávejte na konec věty zájmeno shodné s podmětem věty.

The lecture's too boring to sit through.

He wasn't rich enough for her to marry.

The town was quite impossible for the invaders to capture.

She was too short for me to dance with.

The room isn't big enough for all of us to fit in.

7

Advise

*** *He advised to do it right away.***

V případech, že po slovese *advise* v rodu činném následuje infinitiv, je třeba uvést také osobní předmět. Ten musí být uveden i v souvětích s vedlejší větou s *that*.

He advised me to do it right away.

He advised me that I should do it right away.

Když nechceme nebo nemůžeme osobní předmět vyjádřit, použijeme gerundium.

He advised doing it right away.

8

After

*** *Reading my diary after years, I could only smile.* (1)**

*** *She's after an operation.* (2)**

*** *I'm just after dinner.* (2)**

*** *She inherited some money after her parents.* (2)**

Ne všechna idiomatická spojení s předložkou “po” se mohou do angličtiny překládat pomocí *after*. Jsou zvláště dva případy, kdy čeští mluvčí užívají *after* nevhodně:

1 Po blíže neurčeném časovém období (“po letech”, “po měsících”, atd.). Angličtina zde vyžaduje spojení *months, years, etc. later*.

Reading my diary years later, I could only smile.

Later lze však použít i s přesným časovým údajem.

When I met him ten years later, he had changed a great deal.

2 “Po zákroku, události” ap. V těchto případech používá angličtina různé opisy.

She's had an operation. Je po operaci.

She's just had the operation. Už má po operaci.

She's recovering from an operation. Zotavuje se po operaci.

I've had my dinner. Jsem už po večeři.

She inherited some money from her parents. Zdědila nějaké peníze po rodičích.

I've done my exam. Už mám po zkoušce.

9

Age (Věk)

*** *I had about ten years at the time.* (1)**

*** *He is fifteen years.* (2)**

*** *They have a 6-months-old daughter.* (3)**

1 Ve větách vypovídajících o stáří osob Moravané často nesprávně překládají “mít” anglickým *to have*. Angličtina vyžaduje sloveso *to be*.

I was about ten at the time.

2 Velmi často se stává, že studenti pod vlivem češtiny dodají překlad slova “let/roků” a zapomenou přitom na přídavné jméno *old* nebo spojení *of age*. Anglicky je tedy možné říct *He is fifteen years old* nebo použít poněkud knižní vazbu *He is fifteen years of age*. Nejběžnější je však prosté *He is fifteen*.

Slovo *years* se vynechává i v jiných případech:

Byron was then a handsome young man of twenty. (Nikoli * *of twenty years*).

3 Stojí-li určení věku před podstatným jménem, uvádíme časové jednotky v jednotném čísle (viz též 159).

They have a 6-month-old daughter.

10

Agreement (Shoda)

Shoda mezi podstatným jménem a slovesem ve větě může být v některých případech velmi obtížnou gramatickou oblastí – vzpomeňte jen na podstatná jména, která mají pouze tvary množného čísla, jejichž slovesa jsou však v čísle jednotném (*news, mathematics*); nebo na ta, která jsou v jednotném čísle a slovesa mají v čísle množném (*police, cattle*); a na další, která se pojí se slovesy v jednotném i v množném čísle (*committee, team*). V této příručce se nebudeme zabývat všemi těmito zvláštnostmi – nebylo by to možné. Zaměříme se však na pravidla, která nejsou příliš známá, a na případy, kdy obtížně působí vliv češtiny.

1 * *Another reason for keeping a diary are the impressions you have from a theatre performance or concert.*

* *The best opportunity I have for spoiling myself are the holidays.*

Ve větách s podmětem v jednotném a s přísudkovým jménem v množném čísle má v češtině spona tvar čísla množného. V angličtině se spona řídí podmětem, tj. podstatným jménem, které jí předchází.

Another reason for keeping a diary is the impressions you have from a theatre performance or concert.

The best opportunity I have for spoiling myself is the holidays.

The holidays are the best opportunity I have for spoiling myself.

2 * *They shook their head and said no.*

* *The sailors were only interested in one thing: saving their life.*

Angličtina respektuje skutečnost, že jedna osoba má jednu hlavu, jeden nos a jedno srdce, dvě osoby mají dvě hlavy atd. To znamená, že je nutná shoda mezi podmětem a předmětem, a to nejen jde-li o části těla, ale i o obecné pojmy jako život, smrt atd.

They shook their heads and said no.

The sailors were only interested in one thing: saving their lives.

3 * *When are those fifty pounds going to be paid to me?*

* *Ten miles are too far to walk.*

* *I didn't see my cats for other two weeks.*

* *He's been gone good twenty minutes.*

Výrazy, kterými vyjadřujeme dobu, vzdálenosti, obnosy atd., se považují za jednotky a pojí se se slovesem v jednotném čísle. Také zájmena a členy před nimi stojící jsou v jednotném čísle.

When's that fifty pounds going to be paid to me?

Ten miles is too far to walk.

I didn't see my cats for another two weeks.

He's been gone a good twenty minutes.

Viz též 145.

11

All

* *They all were feeling very happy.* (1)

* *We all can help you.* (1)

* *It seemed that all agreed.* (2)

* *All is ready.* (2)

* *He wanted all for himself.* (2)

* *It was a wonderful Christmas party, and all children were given presents.* (3)

* *We all didn't go to the play.* (4)

* *Almost all kids don't like cooked vegetables.* (4)

1 Stojí-li *all* za podmětem, zaujímá ve větě stejné místo jako příslovce typu *always, also, certainly* atd.: a) před prostým slovesným tvarem; b) po prvním pomocném slovese ve slovesném tvaru složeném; c) po slovese *to be*; d) po modálních slovesech.

They all got up and left.

You would all be dead by now if I hadn't arrived.

They were all feeling very happy.

The pictures were all in colour.

We can all help you.

2 *All* může být podmětem, předmětem nebo doplňkem věty.

a Tuto platnost má zpravidla jen tehdy, následuje-li po něm vztažná věta; *all* znamená potom buď *everything*, nebo *the only thing* – oba dva výrazy mohou v odpovídajících kontextech *all* nahradit.

All that I've said/Everything (that) I've said is true.

You can have all/everything (that) you want.

That's all/the only thing (that) I can tell you.

Ve smyslu *everybody* se *all* nepoužívá často: působí totiž knižně. Místo *All who were present agreed* bychom spíše řekli *All those who were present agreed* nebo *All the people who were present agreed*.

b *All*, po němž vztažná věta nenásleduje, obvykle nahrazujeme zájmeny *everybody* nebo *everything*.

It seemed that everybody agreed.

Everything is ready.

He wanted everything for himself.

V otázce a záporu se slovesem *to be* však *all* ve smyslu “všechno/vše” běžně používáme.

Is this all? I don't think that's all.

3 Zapamatujte si: stojí-li *all* před podstatným jménem bez určitého členu, označuje všechny členy nějaké skupiny (třeba věkové).

All children must attend school between the ages of 6 and 14.

Jde-li o skupinu nějak vymezenou, i když to není slovy vyjádřeno, je třeba použít určitý člen.

It was a wonderful Christmas party, and all the children (tj. všechny děti, které tam byly) *were given presents.*

4 Zájmeno *all* jako podmět se běžně nevyskytuje před záporem. Místo něj používáme *not all* nebo některé další obraty.

Not all of us went to the play.

We didn't all go to the play.

Hardly any kids like cooked vegetables.

Viz též 154.

12

Alone

* *They have no friends, and often feel alone.*

Nezaměňujte výrazy *alone* (sám) a *lonely* (osamělý).

Jane fell ill, so I had to travel to Prague alone.

They have no friends and often feel lonely.

13

Aloud, loudly

* *"Who's angry?" he shouted aloud.* (1)

* *First look through this passage, and then read it loudly.* (2)

* *Could you speak loudly, please? I can't hear you.* (3)

České “nahlas/hlasitě” lze v angličtině vyjádřit několika způsoby.

1 Vypovídáte-li o síle zvuku, používejte příslovce *loudly*.

"Who's angry?" he shouted loudly.

2 Chcete-li sdělit, že něco má být řečeno nahlas, a ne pouze v duchu, zvolte slovo *aloud* (většinou se vyskytuje se slovesy *think* a *read*).

First look through this passage, and then read it aloud.

3 “Mluvte nahlas” překládejte anglickým *speak up*.

Could you speak up a bit, please? I can't hear you.

14

Already

* *Already in 1935 people were afraid there might be a war.*

* *Already ten years ago he began to work on the project.*

Already se nepojí s příslovecným určením času. (Povšimněte si časového posunu tvarů sloves dějových, nikoli stavových.)

In 1935, people were already afraid there might be a war.

Ten years ago, he had already begun to work on the project.

Viz též 22.

15

Also, as well, too

* *We spent some time last summer also in Hungary.* (1)

Tato tři příslovce mají vlastně stejný význam. V hovorové angličtině se však *too* a *as well* vyskytují častěji než *also* a naopak v písemném projevu se spíše použije *also*. Liší se od sebe i jinak.

1 Starší gramatiky většinou uvádějí, že se *also* klade před ty větné členy, které zdůrazňuje. Ve skutečnosti to však není pravda. Příslovce *also* bývá umístěno uvnitř věty, ve stejné pozici jako tzv. "krátká příslovce"; *too* a *as well* stojí až na konci věty.

We also spent some time last summer in Hungary.

We spent some time last summer in Hungary too/as well.

2a *Too* a *as well* mohou zdůrazňovat nejen podmět, ale i jiné větné členy; z kontextu je většinou zřejmé, kterých částí věty se zdůraznění týká. V mluveném projevu to naznačí intonace. V písemném projevu lze umístit *too* bezprostředně za podmět, chceme-li jej zdůraznit.

We, too, spent some time last summer in Hungary.

b *Also* se sice může vztahovat na všechny větné členy, ale obvykle zdůrazňuje jen ty části věty, které stojí za podmětem (nikoli podmět sám).

* *John and Peter were there, and Mike also came.*

Takovou větu lze občas slyšet, avšak není příliš idiomatičká. Běžná forma zní:

John and Peter were there, and Mike came too/as well.

16

And

1 * *Last year we visited Bulgaria, Rumania, Hungary.*

* *They did their work well, did not waste any time.*

Vypočítáváte-li ve větě osoby, místa, události, činnosti atd., mějte na paměti anglický vzorec *A and B* nebo *A, B... and X*. Toto *and*, které stojí před poslední jmenovanou jednotlivinou, jasně naznačuje, že výčet jí končí; když je vypuštěno, anglický čtenář cítí, že ve větě něco chybí.

Last year we visited Bulgaria, Rumania and Hungary.

They did their work well and did not waste any time.

Nezapomeňte na toto pravidlo ani při uvádění výčtu v rámci jiného výčtu, a také si pamatujte, že stojí-li ve větě *as well as*, má funkci rozdělovací, takže výčty po obou jeho stranách musí mít své *and*.

He walked into the shop, bought some milk, bread and cheese, and tried to pay with a 1,000 crown note.

I've seen a lot of films from France, Britain and Italy as well as a few from Germany and Sweden.

2 *And – or*

* *I wasn't allowed to do gymnastics, swim and play football.*

Je-li výčet věcí předmětem, v záporné větě čeština často používá "a" místo "ani" Angličtina v takovém případě vyžaduje *or*.

I wasn't allowed to do gymnastics, swim or play football.

17

Apologizing (Omluvy)

Formulování omluv působí Čechům značné potíže, především proto, že správně nerozlišují slovesa *excuse*, *apologize* a

excuse oneself. Nejdříve se podívejme na význam uvedených výrazů, dále pak na použití přídavného jména *sorry* a nakonec na různé druhy omluv.

1a Apologize

* ***I apologized myself for causing so much trouble.***

Slovesem *apologize* se omlouváme za něco, co jsme učinili – přiznáváme svou chybu, která někomu způsobila nějaké nepříjemnosti. V angličtině to není sloveso zvrátané.

I apologized for causing so much trouble/being absent.

The least you can do is apologize.

The airline apologized to the passengers for the delay.

b Excuse

* ***Anne wanted to excuse from PT classes.***

Sloveso *excuse* má tři základní významy.

a) odpustit/prominout někomu něco

I found it hard to excuse his behaviour/him/his coming late.

b) prominout/ omluvit něčí neúčast nebo zanedbání povinnosti

Please excuse Johnny's absence from school yesterday.

Anne wanted to be excused from attending PT classes.

c) omluvit – jako sloveso uvádějící konkrétní omluvu

He excused his absence by saying that he had been ill.

c Excuse oneself

Sloveso *excuse oneself* má tři základní významy. Ve dvou z nich omluva předchází činnost, za níž se omlouváme.

a) požádat o dovolení vzdát se

She excused herself from the party and left.

b) předem se omluvit za porušení etikety

He excused himself to the guests and began reading the letter.

c) omluvit se – jako sloveso uvádějící konkrétní omluvu

He excused himself by saying that his train had been late.

2 Sorry

* ***Sorry for ringing you up so late, but I need the answer now.***

V omluvách se často vyskytuje hovorový výraz *sorry*. Když se omlouváme za něco, co děláme nebo hodláme dělat, použijeme *sorry* + infinitiv.

Sorry to ring you up so late, but I need the answer now.

Omlouváme-li se za něco, co jsme udělali, použijeme minulý infinitiv nebo *for* + gerundium nebo vedlejší větu s *that*.

Sorry to have forgotten to mail that book to you.

I'm sorry for having woken you up so early yesterday.

I'm sorry that I wasn't ready when you came to pick me up.

3 Jak se omlouvat?

Omlouváme se mnoha způsoby, je však potřeba rozlišovat mezi omluvami osobními a zprostředkovanými.

a Omlouváme se osobně:

a) za něco, co se už stalo nebo co hodláme udělat nebo říct

I should like to/must apologize for behaving so badly yesterday. (Should like to a must jsou poněkud knižní.)

I'd like to apologize for all the trouble I've caused you.

Forgive me for losing my temper.

(Please) Excuse my shouting at you.

(Please) Excuse me for not writing sooner.

Excuse me for saying this, but I think you're quite wrong.

Please excuse the mess in the room.

I'm sorry for my behaviour yesterday.

Sorry for having made such an awful nuisance of myself.

b) za něco, co se stane

Can I (please) be excused from attending the meeting tomorrow?

Could you excuse me from coming to the rehearsal this afternoon (please)?

I'm sorry, but I won't be able to make it to the meeting tomorrow.

I'd like to excuse myself from the meeting tomorrow.

Could you excuse me for a minute, please? I have to make a phone call.

b Žádáme někoho, aby nás omluvil:

*** *Could you excuse me at the meeting tomorrow?***

Takto českou větu "Mohl bys mě omluvit na zítřejší schůzi?" přeložit nelze. Významy slovesa *excuse* v 1 b jasně ukazují proč. Omluvy tohoto typu tvoříme jinak:

Could you tell XY I'm sorry I can't come to the meeting tomorrow?

Could you ask XY to excuse me from attending the meeting tomorrow?

Could you ask XY to excuse me for not coming to the meeting tomorrow?

Please tell them tomorrow that I apologize for not coming/having come to the meeting.

At the meeting tomorrow, tell XY I'm sorry I couldn't come.

Could you make my apologies at the meeting tomorrow?

c Omlouváme někoho někomu jinému:

John says he's sorry he can't/couldn't come to the meeting.

John apologizes for his absence/for not being here.

John sends his apologies (for not being here/for not coming).

John asks you to excuse him for not being here today.

18

Appreciate

*** *The fans appreciated the performance by wild applause.*** (1)

*** *His efforts should be appreciated in some way.*** (4)

Zdá se, že čeští mluvčí nesprávně chápou zásady užívání slovesa *appreciate*. V současné angličtině má toto sloveso především tři významy:

a) být osobně za něco vděčný

I really appreciate all the help you gave me.

b) správně odhadnout, příznivě přijmout a ocenit dobré vlastnosti někoho/něčeho

Without a lot of experience, it's hard to appreciate a really good wine.

c) uvědomovat si a chápat podstatu nebo vlastnosti něčeho

I don't think you really appreciate the dangers involved.

I can appreciate your point of view, but I still think you're mistaken.

Potíž spočívá v tom, že Češi rádi používají sloveso *appreciate* jako obecný ekvivalent sloves "cenit", "ocenit", "oceňovat", "cenit si" ap. Bohužel toto sloveso odpovídá uvedeným českým výrazům jen někdy. A protože angličtina *appreciate* používá především v smyslu a), nabývá anglický mluvčí dojmu, že Čech je často vděčný i za dost bizarních okolností.

Jak by se tedy mělo sloveso "cenit" a jeho varianty překládat? Zde je přibližný návod:

1 Ve smyslu "zhodnotit" a "posoudit kriticky" lze sloveso *appreciate* bez obav použít.

Few laymen can appreciate the works of that painter.

Jedná-li se o projev takového ocenění, volíme jiné prostředky.

The fans showed their appreciation of the performance by wild applause.

The fans rewarded the performance with/by wild applause.

2 Ve smyslu "cenit si někoho nebo jeho vlastností" je možné užít slovesa *respect, admire, think highly of*.

What quality do you admire/respect most in him?

I admire/respect his courage.

I admire/respect him very much.

I think very highly of him.

Ceníme-li si nějaké věci nebo činností, možnosti vyjádření jsou rozmanitější:

His boss thinks highly/a great deal of his work.

His boss has a high opinion of his work.

His boss finds his work valuable/helpful/useful.

His boss values his work.

3 Jestliže jde o ústní nebo písemné ocenění něčeho, lze to vyjádřit výrazy *speak highly of* nebo *praise*.

At the meeting they spoke highly of/praised his speech.

4 Trpné vazby se překládají různě:

The results of improved environmental protection must be welcomed/commended.

His efforts should be recognized in some way.

The film was well-received/praised/regarded very highly abroad.

19

Articles (Členy)

Pravidly, jimiž se řídí užívání členů v angličtině, se tato příručka zabývat nemůže; upozorní však na dva případy, ve kterých se chyby vyskytují nejčastěji.

1 Podstatná jména nepočítatelná

* ***How difficult the life can be.***

* ***Do you think the history teaches us anything?***

Jsou -li taková jména míněna obecně, členy se před nimi nepoužívají.

How difficult life can be.

Do you think history teaches us anything?

It was an important step for mankind.

Nature can be cruel.

Srovnejte:

He teaches history, and specializes in the history of North America.

2 Přivlastňovací pád

* ***I enjoy listening to the Smetana's opera The Bartered Bride.***

* ***He asked if I had read a Greene's novel.***

* ***I saw a great ballet production last night at the Janáček's Opera House.***

Před vlastními jmény v přivlastňovacím pádě členy nestojí.

I enjoy listening to Smetana's opera The Bartered Bride.

He asked if I had read a novel by Greene/any of Greene's novels.

Zapamatujte si, že před podstatná jména označující budovy, instituce a památky pojmenované podle význačných osobností klademe určitý člen + vlastní jméno (ne v přivlastňovacím pádě).

I saw a great ballet production last night at the Janáček Opera House.

He works at the Herčík Institute.

Viz též ll.3.

20

As (Jako)

* ***This tale, as all his stories, ends in tragedy.*** (1, 2)

* ***I saw films as Saturday Night Fever and Midnight Cowboy.***(1, 3)

* ***Tommy sings as you.*** (1)

* ***It looks as he won't come.*** (2)

* ***He looked as he was worried.*** (2)

* ***Many professional people, as lawyers, doctors and teachers, were present.*** (3)

Někdy nastávají problémy při překládání českého "jako" ve smyslu "podobně jako", "jako by/když/že". Angličtina totiž disponuje výrazy *like*, *as*, *as if/though* a *such as* a často se stává, že cizinci nevyberou správně.

1 *Like*

Ve spisovné angličtině je *like* předložka, a jako taková se pojí s podstatným jménem nebo zájmenem.

This tale, like all his stories, ends in tragedy.

I saw films like Saturday Night Fever and Midnight Cowboy.

Tommy sings like you.

V hovorové angličtině se *like* používá často jako spojka, po níž následuje vedlejší věta.

He's a superb athlete, like his father used to be.

It looks like he won't come.

He looked like he was worried.

2 *As, as if/though*

Ve spisovné angličtině se za spojky považují jen *as* a *as if/though* (ve významu "jako že" nebo "jako by").

*He's a fine athlete, as his father used to be.
The tale ends in tragedy, as do all his stories.
It looks as if/though he won't come.
He looked as if/though he was worried.*

V souvětích s hlavní větou v přítomném čase mohou po spojkách *as if/though* stát slovesa v čase minulém nebo předminulém, který naznačuje, že přirovnání je nereálné. Srovnajte:

*He sounds as if he's exhausted.
He sounds as if he was exhausted, but I think he's just a bit drunk.
You look as if you've had a good time.
You look as if you had just won a million dollars.*

V nereálných přirovnáních lze místo *was* použít tvar *were*, především v nehovorovém stylu.

She always speaks about the political situation as if she were an expert on it.

3 *Such as*

Před výčtem příkladů se používá *such as* nebo (hovorovější) *like*.

Many professional people, such as lawyers, doctors and teachers, were present.

I saw films like Saturday Night Fever and Midnight Cowboy.

21

As (Když)

* *We were amazed as we saw him for the first time.*

Ve významu "když" se spojka *as* používá jen tehdy, uvádí-li větu, jejíž sloveso vyjadřuje děj v průběhu, nikoli děj jednorázový.

As I was leaving, I saw him for the first time.

Jinak se používá spojka *when*.

We were amazed when we saw him for the first time.

22

As . . . as

* *We didn't get as far as to the Black Sea.* (1)

* *As early as in the 17th century, England was a great power.* (1)

* *He came as late as midnight.* (2)

* *It became common as late as the last decade.* (2)

* *As early as the 1920's, railway passenger traffic began to decline.* (2)

* *As late as August 1939, England was not expecting war.* (2)

1 Vazba *as . . . as* se v angličtině nepojí s předložkou.

We didn't get as far as the Black Sea.

As early as the 17th century, England was a great power.

2 Pokud jde o příslovečná určení času, *as . . . as* se pojí pouze s letopočty a jinými číselně vyjádřenými časovými údaji; vyskytuje se však zřídka a působí značně okázale. Mnohem vhodnější jsou formulace s výrazy *already, still, only* atd.

He didn't come till midnight.

It only became common in the last decade.

By the 1920's, railway passenger traffic had already begun to decline.

In August 1939, England was still not expecting war.

23

As for

*Did you all enjoy the show? – * As for me, I was quite satisfied.* (2)

1 Výrazy *as for, as to* a *as regards* se používají k propojení dvou myšlenek, které spolu nějak souvisejí; nevyskytují se proto na začátku projevu.

As for uvádí protiklad k tomu, co už bylo řečeno; často vyjadřuje nezájem nebo nelibost ze strany mluvčího.

I agree with the choice of Mike and Dave for the team. But as for John, I'd prefer it if we found someone else.

The adults can go by car, but as for the kids, they'll have to walk.
As to upoutává nestranně pozornost posluchače na to, co přijde.
And what about our plans for expansion? Well, as to that, I'm afraid you'll have to wait till our next meeting.
As regards obvykle signalizuje změnu tématu hovoru.

. . . So that should take care of the accommodation. Now as regards meals . . .

As far as . . . is/are concerned je velmi obecná uváděcí fráze a lze ji užít ve všech daných případech.

2 Jestliže chceme vyjádřit osobní stanovisko, uváděcí fráze typu *as to/for* obvykle nepoužíváme.

Did you all enjoy the show? – I was quite satisfied.

Cítíme-li, že je třeba náš osobní postoj v konverzaci uplatnit, použijeme výrazy *well, in fact, actually, personally, myself, as far as I'm concerned* atd.

Well, in fact/ Actually, I was quite satisfied.

Personally, I was quite satisfied.

Speaking for myself, I was quite satisfied.

As far as I'm concerned, it was great.

24

At all

** He had a feeling for Moravian folk songs, and the local folklore at all. (2)*

** This is the best wine I've drunk at all. (2)*

** He's one of the most famous painters at all. (2)*

“Vůbec” se v češtině vyskytuje dosti často, a proto se Češi snaží najít nějaký anglický protějšek.

1 V záporných větách, otázkách a ve větách s *if, whether* a *hardly* je obvykle možné *at all* použít.

I don't know anything at all about it.

Are you still interested in studying English at all?

She's sure to answer your letter soon – if she answers at all, of course.

I hardly know him at all.

Ale pozor – je-li “vůbec” v otázce, která naznačuje úplnou neznalost okolností, důvodů, záměrů ap., je třeba najít jiné způsoby překladu.

Where on earth are we going? Kam vůbec jedeme?

What ever are you doing? Co vůbec děláš?

What possible use is it? What possible use can/could it have? K čemu je to vůbec užitečné?

2 Také v kladných větách je nutné volit jiné prostředky.

He had a feeling for Moravian folk songs, and for the local folklore in general.

This is by far the best wine I've ever drunk.

He's one of the most famous painters of all time.

At all lze však použít tam, kde vyjadřuje neočekávanost nebo nepravděpodobnost.

We had a big quarrel last week, so I was surprised he came to the meeting this evening at all.

25

At last

** We should take down the Christmas decorations at last.*

** Pull yourself together at last and tell me what happened.*

“Konečně” ve významu “je na čase něco udělat” se překládá spojením *it's time* s minulým tvarem slovesa.

It's time we took down the Christmas decorations.

It's time you pulled yourself together and told me what happened.

26

At once

** You think you have lots of time, and then at once you realize it's too late.*

** He found himself at once in front of the cathedral.*

Nezaměňujte *at once* (ihned/najednou) s *all at once/suddenly* (náhle/najednou).

Do your homework at once!

*Don't all speak at once.
You think you have lots of time, and then suddenly it's too late.
All at once he found himself in front of the cathedral.*

27

Author

** It's not known who the author of the painting/ composition was.*

Slovo *author* většinou označuje někoho, kdo píše knihy, články, hry, básně ap., tj. slovesného tvůrce. Také může znamenat původce myšlenky, nápadu nebo plánu: *He was the author of a proposal for a nuclear-free zone.* Takové použití však není příliš běžné. V ostatních případech je třeba přesně uvést, o jaké dílo se jedná.

It's not known who this painting was done by.

It's not known who painted this work.

We don't know the name of the man who painted this/the painter.

It's not known who the composer of this piece was.

It's not known who composed this piece.

28

Award a reward . .

** We'd like to award him for all the help he's given us.*

** For his work with refugees he was rewarded the Nobel Peace Prize.*

Češi často zaměňují výrazy *reward* a *award*.

Sloveso *to reward* znamená odměnit někoho za vykonanou práci nebo za poskytnutou službu, za pomoc policii při hledání zločinců nebo za vrácení nalezených věcí (ve dvou posledních případech se jedná obvykle o peněžní odměnu).

We'd like to reward him for his kindness.

She rewarded him (with £5) for returning the purse she had lost.

Sloveso *to award* znamená udělit cenu, medaili atd. nebo soudně přiknout odškodné.

For his work with refugees, he was awarded the Nobel Peace Prize.

The Beatles were awarded MBE's.

The judge awarded him £10,000 for the injuries he had received in the accident.

Stejný významový rozdíl je i mezi podstatnými jmény *reward* – “odměna, náhrada” a *award* – “cena, vyznamenání”.

29

Away

** When I discovered this my good mood was away.*

** Your bus is away.*

“Pryč” se překládá oběma anglickými ekvivalenty *away* i *gone* v případě, že jde o osobu, která je pryč, ale o níž se předpokládá, že se vrátí: *I'll be gone/away for three days. The boss is away/gone this week.* Jinak použijte *gone* nebo slovesa typu *leave, depart* ap.

When I discovered this, my good mood vanished/was gone.

Your bus has gone/is gone/has left.

30

Backside

** You can find some information about the picture on the backside/back side of the postcard.*

Slovem *backside* se označuje ta část těla, na které člověk sedí! Odvrácené straně nebo zadní části předmětu se anglicky říká jednoduše *back*.

You can find some information about the picture on the back of the postcard.

31

Become

* *The waiter became to be nervous.* (1)

* *English became to be influenced by French.* (2)

1 Z jakéhosi důvodu přidávají čeští mluvčí zbytečný infinitiv *to be* mezi sloveso *become* a přídavné jméno nebo přídavné trpné.

The waiter became nervous.

2 Je to možná způsobeno záměnou s vazbou *to come* + trpný infinitiv, která naznačuje, že k ději dochází samovolně, postupným vývojem.

English came to be influenced by French.

32

Before

* *Before sixty years, things were very different.*

Ve významu časovém používáme v angličtině předložku *before* pouze s určitou hodinou, dnem, týdnem, datem, rokem nebo výrazem označujícím určitou událost (*Before 1945/the Second World War, things were very different.*). Chce-li anglický mluvčí vyjádřit české “před x hodinami/týdny, apod.”, použije částici *ago* kladenou za výraz vyjadřující dobu, která uplynula od minulosti do přítomného okamžiku. *Before* nebo *previously* ve spojení s předminulým časem označuje dobu, která uplynula do určitého okamžiku v minulosti.

Nowadays the town is very prosperous, but sixty years ago, things were very different.

By 1960 the town was very prosperous, but sixty years before/previously, things had been very different.

33

Belong

* *Čapek belongs to/ among the best-known Czech writers.*

* *To the main points of interest belong the castle and the cathedral.*

* *I don't belong to those people who like celebrating New Year's Eve.*

Chybné používání slovesa *belong* patří k “nejoblíbenějším” chybám českých mluvčích. (Tato věta by v jejich překladu s velkou pravděpodobností zněla * *The misuse of the verb "to belong" belongs to the favourite mistakes...*) Anglické *belong* má především tři významy:

a) příslušet/patřit někam (místně)

The desk belongs over there by the window.

Does his name belong on this list?

b) náležet někomu

I think this book belongs to Peter.

c) být členem skupiny, organizace nebo patřit do nějaké kategorie

Do you belong to the choir?

Cats and lions both belong to the same family of mammals.

Problémy nastávají při použití slovesa ve významu třetím. Angličtina neuvádí sloveso *belong*, když se jedná o skupinu lidí (věci, zvířat), která není nijak přesně vymezená (např. nejznámější čeští spisovatelé; lidé, kteří rádi oslavují Silvestr, atd.); zde si vybírá jiné způsoby vyjádření:

Čapek is one of the best-known Czech writers.

The castle and the cathedral are among the main points of interest.

The main points of interest include the castle and the cathedral.

I'm not one of those people who like celebrating New Year's Eve.

Významový rozdíl mezi možnostmi překladu českého “patřit” je patrný z následujících příkladů:

Kubišta belonged to The Eight, a group of avantgarde Czech artists founded in 1907.

Kubišta was one of the leading Czech avantgarde artists in the first decade of the twentieth century.

34

Besides

* *The town has three theatres and two concert halls. Besides there are more than twenty cinemas.* (2)

1 Použijete-li *besides* jako příslovce na začátku věty, nesmíte zapomenout, že se za ním píše čárka a že naznačuje záporný postoj k věci, o které mluvíte, nebo ospravedlnění jistého počínání.

John always brings uninvited guests to our parties. Besides, he's usually drunk.

I'm too tired to go for a walk. And besides, it's awfully hot outside.

2 Citově nezabarvenému “kromě toho” asi nejlépe odpovídá poněkud knižní *in addition* nebo časté *and . . . also*.

The town has three theatres and two concert halls. In addition, there are more than twenty cinemas.

The town has three theatres and two concert halls, and there are also more than twenty cinemas.

V tomto případě je možné použít i *besides* – ovšem jako předložku s předmětem.

The town has three theatres and two concert halls. Besides these (facilities), there are more than twenty cinemas.

35

Be so kind

* *Please be so kind and give this letter to Jane.*

* *I wanted to ask you if you'd be so kind and take care of my budgie.*

* *We hoped you might be so kind and lend us your flat for a week.*

Pozor – fráze *be so kind* v angličtině sice existuje, ale s vedlejší větou ji nepojí spojka *and*, nýbrž *as to*; dnes však působí tak zastarale a knižně, že má často sarkastické zabarvení.

I wonder if you would be so kind as to take your feet off the desk?

Nejlépe uděláte, když tuto frázi přestanete užívat a raději zvolíte vazby jako:

Would you mind giving the letter to Jane?

I wanted to ask you if you could take care of my budgie.

We hoped you might be kind enough to lend us your flat for a week.

Could you please put out the light?

Do you think you could ask him if it's ready?

I wonder if you could ring me up on Monday.

We would appreciate an early reply. Buďte tak laskav a brzy nám zašlete písemnou odpověď.

36

* *Better/better to say /bettar said*

* *He didn't come – or better to say, he didn't come in time.*

Takto se “lépe (řeceno)” do angličtiny překládat nemůže. Angličtina používá spojení *or rather*.

He didn't come – or rather, he didn't come in time.

37

Bit: a bit

* *It was a bit dull lecture.*

* *She has a bit curved back.*

A bit je hovorový výraz, který v kladné větě znamená “do jisté míry”, “poněkud”, “trochu” a v záporné “ani trochu” nebo “vůbec”.

That coat's a bit too expensive for me.

I don't like it a bit.

Před podstatnými jmény rozvitými jmény přídavnými se však používají výrazy *a bit of* nebo *slightly* a *rather*.

It was a bit of a dull lecture.

It was a rather dull lecture.

She's got a slightly curved back.

38

Branch

* *He's one of the most influential people in that branch.*

Slovo *branch* se v angličtině ve významu “obor činnosti” samostatně nevyskytuje. Pamatujte si, že znamená “odvětví”, tj. část celku, a proto je třeba uvést, o jaký celek jde – *branch of studies*, *branch of industry* – nebo použít slovo *field*, které vyjadřuje samostatnou, nezávislou jednotku.

He's one of the most influential people in that/his field.

There'll be a lot of people in your branch/field of studies at this conference.

39

Brigade

* *Last summer I was on a brigade in Southern Bohemia.*

* *The school went on a hop-picking brigade.*

* *I worked on a brigade at the post office.*

* *We need some people for a brigade this Saturday.*

Slovo *brigade* anglický mluvčí používá jen v souvislosti s armádou nebo k označení stálé organizované skupiny (např. *fire brigade*). Pro slovo “brigáda” nemá odpovídající výraz. Při překládání je potřeba brát v úvahu situaci, o které člověk vypovídá.

Last summer I had a job in Southern Bohemia.

What did you do in the holidays? – I had/got a summer job in Southern Bohemia.

The school went hop-picking.

I had a temporary job (during the Christmas holidays/summer) at the post office.

We need some people to help clean up the park this Saturday.

40

Business partner

* *That firm is our newest English business partner.*

A business partner je spolumajitel podniku.

Though John and Robert are business partners, they have very few interests in common outside their firm.

České spojení “obchodní partner” lze podle situace vyjádřit výrazy *customer*, *supplier*, *client* nebo hovorově *business contact*.

That firm is our newest English customer/client/supplier.

Ted Williams is a very reliable business contact.

41

Can

* *The man in the picture can be a pensioner. (2)*

* *She can be about 18 or 19. (2)*

* *Someone can object that it isn't true. (2)*

Studenti někdy chybně, když slovesem *can* chtějí říct, že “něco je možné”. V takovém případě je totiž nutné rozlišovat, jedná-li se o možnost teoretickou nebo reálnou.

1 Teoretická možnost se objevuje ve větách, které vyjadřují obecně platné tvrzení. V nich lze sloveso *can* použít.

Anyone can become President.

Teachers can always fail pupils whose work isn't good enough.

2 Věty naznačující reálnou možnost, že něco je nebo bude pravda, by se mohly překládat pomocí příslovce *perhaps*.

Lze také užít slovesa *may*, *might*, *could* nebo hovorový výraz *maybe*.

Perhaps/Maybe the man in the picture is a pensioner.

The man in the picture could be a pensioner.

She's perhaps/maybe 18 or 19.

She may/might be about 18 or 19.

Perhaps/Maybe someone will object that it isn't true.

Someone may object that it isn't true.

42

Can say

* *I can say that it was very expensive. (2)*

* *We can say that it's cheaper to travel in Bulgaria than in Rumania. (2)*

* *This year we have far too many lectures, and I can say that I have no free time. (2)*

1 Vazba *I/we can say* je v angličtině velmi neobvyklá a je obtížné přesně popsat situace, v nichž se vyskytuje; velice těž záleží na správné intonaci. Nejlépe tedy bude ji vůbec neuzívat.

2 Když anglický mluvčí hovoří o objektivní skutečnosti, nevidí důvod, proč by měl použít jakoukoli uváděcí frázi.

It was very expensive.

It's cheaper to travel in Bulgaria than in Rumania.

This year we have far too many lectures, and so I have no free time.

Chcete-li však přece jen naznačit, že se jedná o vaše osobní stanovisko (že ostatní mohou mít jiný názor), použijte jiná uváděcí slovesa nebo fráze.

I thought that it was/I found it very expensive.

I'd say/In my opinion it's cheaper to travel in Bulgaria than in Rumania.

43

Care

* *He had to take care for his nephew.* (1)

* *Someone else will have to take care about the children.* (1)

* *I want the house to be properly cared about while we're away.* (1)

Při použití slova *care* v různých spojeních je nutno mít na paměti toto:

1 *Take care of* znamená dohlédnout, aby se někomu (ne tak často něčemu) dostalo řádné péče.

He had to take care of his nephew.

Someone else will have to take care of the children.

The typewriter should work fine now, as long as you take proper care of it.

Také může znamenat vzít na sebe za něco odpovědnost (při plánování, placení účtů ap.).

Her father said he'd take care of the children's education.

V obou uvedených významech je možné použít sloveso *look after*, které je však obvyklejší, mluvíme-li o věcech.

Can you look after Johnny while I pop down to the shop?

I'll look after any other expenses you might have.

I want the house to be properly looked after while we're away.

Vazba *take care of* může také znamenat vypořádat se s něčím, odstranit nebo řešit něco (obvykle potíže). Zde není možné použít *look after*.

Those new measures should take care of the problems we've been having.

2 *Take care* znamená být opatrný, dávat si pozor, snažit se, aby.

Try to take more care when you do your homework.

Take care not to say anything controversial.

Be careful (of) se může použít v témže významu.

Try to be more careful when you're doing your homework.

Be careful of asking him about his wife.

Be careful not to ask him about his wife.

Be careful with znamená být opatrný při manipulaci s nějakým předmětem, aby se nepoškodil nebo aby nedošlo ke zranění.

Be careful with that knife/axe.

I wish you'd be more careful with the dishes when you're doing the washing-up.

3 *Care (about)* znamená, že přikládáte něčemu důležitost, že máte o něco zájem. *About* se klade před předmět; před spojkou se obvykle vynechává.

I don't care about other people's opinions.

I don't care what other people think about me.

He said he hates you. – I don't care.

Do you think he cares (about) whether we pass or fail?

She cares a great deal about her students.

4 *Care for* je poněkud knižní. Používá se ve třech významech:

a) mít rád, stát o (zvláště v záporu a v otázce)

You don't really care for her, do you?

I just don't care for that kind of film, that's all.

Tyto věty však působí značně upjatě, a proto uděláte nejlépe, když v hovoru nahradíte *care for* slovesy *like*, *love* ap.

b) rád si vzít/chtít (při nabídkách ve formě otázek)

Would you care for some tea?

I tato vazba už zní poněkud zastarale, a je tedy lépe říct

Would you like some tea?

c) pečovat, starat se o, ošetřovat, mít odpovědnost za (také působí poněkud knižně)

The state should care for the old and sick.

V hovorové angličtině je vhodnější užít *take care of*.

44

Case

1 Best case

* ***In the best case, they only get a flat after ten years.***

“V nejlepším případě” se nejlépe přeloží spojením *at best*.

At best they only get a flat after ten years.

2 For the case

* ***This is for the case when you won't have any money.***

* ***We took some food for the case there wouldn't be any shops there.***

Když hovoříme o opatřeních, která činíme, abychom se vyhnuli obtížím nebo abychom se proti něčemu zabezpečili, používáme vazbu *in case* se slovesem v přítomném čase (když je sloveso v hlavní větě v budoucím, přítomném nebo předpřítomném čase) nebo v minulém je-li sloveso ve větě hlavní v podmiňovacím způsobu, v minulém nebo předminulém čase).

This is in case you don't have any money.

We took some food in case there weren't any shops there.

Lze také použít vazbu *should* + infinitiv, ale ta je poněkud knižní.

This is in case you should have no money.

3 In (the) case

* ***In case it isn't too late, the kids are allowed to watch TV.***

* ***In the case the weather is bad, you should take an umbrella with you.***

Správné použití výrazu *in case* viz odstavec 2.

Má-li “v případě” stejný význam jako “jestli(že)”, použijte spojku *if*.

If it isn't too late, the kids are allowed to watch TV.

Zapamatujte si, že v souvětích se spojkou *if* mluvíme o činnosti nebo stavu, které podminují rozhodnutí (jde o větu podmínkovou), zatímco ve větách s výrazem *in case* rozhodnutí předchází.

Srovnajte:

If the weather is bad, you should take an umbrella with you.

Take an umbrella with you in case it rains/should rain.

4 In case of

Toto spojení působí velice knižně a v každodenní konverzaci je neobvyklé; vyskytuje se především ve vyhláškách, upozorněních a pokynech a znamená přibližně *if (there is)*.

In case of accident, break the glass and leave the bus.

45

Cause

* ***This caused that the tower fell.*** (1)

* ***It causes that you lose your friends.*** (2)

* ***What caused that he said something so silly?*** (2)

* ***He caused that they were put to death.*** (2)

* ***This causes that people are unable to work very hard.*** (2)

* ***His behaviour caused that we disliked him more and more.*** (2)

* ***The accident caused that I couldn't play any more hockey.*** (2)

1 Vazba * ***cause that*** v angličtině neexistuje. Je-li ve vedlejší větě podmět neživotný, je možné použít spojení *to cause st to happen*.

This caused the tower to fall.

2 Tam, kde je podmětem vedlejší věty osoba, je situace složitější. V kladné větě lze použít vazbu *to cause sb to do st*.

This causes you to lose your friends.

What caused him to say something so silly?

He caused them to be put to death.

Takové věty však působí poněkud archaicky a okázale a v záporu sloveso *cause* nelze vůbec použít. Ve větách se životným podmětem tedy bude nejlépe nahradit ho jinými slovesy.

This results in your losing your friends.

*What made him say something so silly?
He had them put to death.
This leads to people being unable to work very hard.
His behaviour made us dislike him even more.
The accident kept me from playing any more hockey.
The accident meant that I couldn't play any more hockey.*

46

Chief

*** *I don't like my husband's chief.***

Chief je náčelník skotského klanu nebo nějakého domorodého kmene – např. ve rčení *There are too many chiefs and not enough Indians*. S předložkou *of* označuje často vedoucího nějaké instituce – *chief of police, chief of staff in the armed forces*.

“Šéf” se obvykle překládá výrazem *boss*.

I don't like my husband's boss.

47

Classmate

*** *I'm going there with one of my classmates.***

Přestože slovo *classmate* existuje, neoznačuje se jím běžně někdo, s kým žák právě teď chodí do třídy. (Totéž platí i o výrazech *schoolmate, fellow-student, fellow-pupil*.) Žák o svém spolužákovi mluví jako o *someone/a boy/a girl in my class* a student říká *someone/a girl/a boy/a fellow I study with, a student in my year* atd.

One of the boys in my class stole it.

I'm going there with one of the students in my year/a girl I study with.

Pouze mluví-li o bývalých spolužácích nebo o studentech, s nimiž studoval, říká *a schoolfriend (of mine), someone I was at school/university with* atd. nebo méně často *my classmate*.

Mike's an old schoolfriend of mine.

This is Peter – we were at school/university together.

48

Colleague

*** *Students are often guided by their colleagues' opinions.* (2)**

1 *Colleague* je zcela správné anglické slovo, ale jeho užití je do určité míry omezené. Označuje pouze spolupracovníky nebo lidi pracující ve stejném oboru, třeba i na jiném pracovišti, se kterými se stýkáme služebně, a vztahuje se především na lidi s vyšším vzděláním – doktory, právníky, učitele, vědce ap. Správná je věta:

The book was written by a colleague of mine from Brno University.

Stejně tak běžné jsou i hovorovější ekvivalenty:

The book was written by a friend of mine from Brno University.

The book was written by a man who teaches/who's on the staff with me at Brno University.

Jde-li o spolupracovníky s nižším vzděláním nebo bez vzdělání, používejte fráze typu *She's a girl/woman from the office* nebo *He's a man I work with*.

2 Mluvíte-li o svém spolužákovi z vysoké školy, řekněte *He's a student in my year. He's someone I study with* ap. Shora uvedenou chybnou větu by bylo vhodné opravit třeba takto:

Students are often guided by the opinions of other students.

Viz též 47.

49

Collective vs individual (Kolektiv a jednotlivec)

Smysl pro kolektivnost má v českém jazyce a kultuře hluboké kořeny a projevuje se z hlediska anglického mluvčího neobvykle hojným užíváním všech forem osobního a přivlastňovacího zájmena “my” a “nás”. Angličan se naopak buď zaměřuje na vlastní osobu a nazírá na svět z hlediska jedince, nebo zaujímá ke skutečnostem odtazitější a analytější postoj. Následující přehled by vám měl pomoci vyhnout se nesprávnému užívání zájmen *we* a *our*.

1 Obecná sdělení

*** *We mince the meat twice in the mincer.***

* ***What do we see in the picture?***

* ***In the square we can see a beautiful fountain.***

V češtině bývají obecná sdělení často v 1. osobě množného čísla; v angličtině bývají ve 2. osobě nebo jsou vyjádřena neutrálně.

Mince the meat in the mincer.

What can you see in the picture?

In the square you/one can see a beautiful fountain.

There's a beautiful fountain in the square.

Nezapomeňte, že na otázku *What can you see in the picture?* reaguje Angličan větou *There's a mountain meadow . . .* nebo *You can see a mountain meadow . . .*, v níž zájmeno *you* je použito obecně, ve smyslu "člověk".

2 Rodina

* ***Our family went to the theatre last night.***

* ***Our mother usually bakes a cake for my birthday.***

* ***Our parents came to visit on Sunday.***

K vlastní rodině zaujímá anglický mluvčí stanovisko jednotlivce.

The (rest of the) family went to the theatre last night (but I stayed at home).

My family and I went to the theatre last night.

I went to the theatre last night with my family.

My mother usually bakes a cake for my birthday.

My parents came to visit on Sunday.

My wife's/husband's parents/My in-laws came to visit on Sunday.

Our place/house/flat (u nás, k nám atd.) je pravděpodobně jediné spojení, ve kterém se vyskytuje zájmeno *our*: *You can sleep at our place, if you like*. Stejně běžné je však i spojení *my place/house/flat*.

Viz též 87.

3 Společné akce

* ***We don't usually quarrel with my sister.***

* ***We went with my girlfriend to the Tatras.***

* ***We spent three hours in the pub with Mirek and Honza.***

Ve všech uvedených příkladech poukazuje mluvčí na sebe a na někoho dalšího – sestru, přítelkyni, Mirka a Honzu. Anglické *we* však zřetelně naznačuje, že kromě sestry, přítelkyně atd. je na scéně více než jedna osoba. Je tedy opět nutné použít zájmeno 1. osoby jednotného čísla.

I don't usually quarrel with my sister.

My sister and I don't usually quarrel.

My girlfriend and I went to the Tatras.

I spent three hours in the pub with Mirek and Honza.

4 Our country, our town

* ***You should visit our country some day.***

* ***I think he's enjoying himself in our country.***

* ***There are a lot of old castles in our country.***

* ***He wanted to see people in costumes from various parts of our country.***

* ***In our town there's a lovely Baroque church.***

* ***She especially wanted to see our town, Brno.***

Tyto výrazy patří k nejčastějším čechismům. Přestože v angličtině existují, vyskytují se jen zřídka – především v rétorických frázích. Běžná knižní i hovorová angličtina vyjadřuje stejné pojmy jinak.

You should visit Czechoslovakia some day.

I think he's enjoying himself here (in Czechoslovakia).

There are a lot of old castles in this country.

He wanted to see people in costumes from various parts of the country.

Pokud Angličan mluví o městě, ve kterém žije, zaujímá opět k němu stanovisko jednotlivce; někdy se však vyjádří zcela neutrálně. Je tedy třeba říci:

There's a lovely Baroque church in my hometown/the town I live in/the town where I live/the town I come from.

She especially wanted to see Brno.

5 Our century

* ***The world's population has increased greatly in our century.***

Angličtina našemu století říká *this/the present/the twentieth century*.

The world's population has increased greatly in this/the present/the twentieth century.

6 V angličtině se samozřejmě kolektivní “my” také vyskytuje, ovšem jen tehdy, když jde o jasně vymezenou skupinu lidí, např. *we – English speakers (We don't use the word in that sense.)*, *we – Englishmen* jako protipól *you – foreigners (We won the match against Germany.)*, *we – representatives of a firm (We have received your order of 23 January.)* nebo *we – students/pupils of a class (We don't like your teaching.)*. Ve všech těchto případech by Češi použili také zájmeno “my”. Vlastně i v některých větách ze 4. odstavce by zájmeno *we* mohlo být použito – ovšem jen když je zřejmé, jakou skupinu lidí označuje.

We have a lovely Baroque church in Křtiny.

We have a lot of old castles in Czechoslovakia.

50

College

*** *I don't like living in the college.***

Anglická *college* může být buď vysoká škola – např. *College of Agriculture* Vysoká škola zemědělská – nebo samostatná korporace vyučujících a studentů při univerzitách v Oxfordu, Cambridge apod. – např. *Lincoln College, Oxford*. *College* oxfordsko-cambridgeského typu tvoří samostatný komplex budov s prostory pro vyučování, s knihovnou, společenskými místnostmi, jídelnou, kaplí a studentskými pokoji – o anglickém studentovi se tedy dá říct, že bydlí *in (the) college*. Česká “kolej” označuje něco úplně jiného; angličtina má několik odpovídajících výrazů.

I don't like living in the hall(s) of residence/in hall/in the hall(s).

What'll I do? They've just told me I won't be able to stay in the hostel next year.

They're building a lot of new student/students' hostels.

There's not enough room in the dormitory. (americká angličtina)

51

Colour

*** *She was dressed in pink colour.*** (1)

*** *We decided to redecorate the room in green colour.*** (1)

*** *I had everything I needed – colours, brushes, rollers.*** (2)

1 Jmenuje-li Angličan barvu, vynechá slovo *colour*.

She was dressed in pink.

We decided to redecorate the room in green.

V množném čísle se slovo *colour* dá použít: *The blue colours in the painting are lovely*. Ale i v tomto případě je vhodnější vybrat si nějakou jinou formulaci.

The blues in the painting are lovely.

The (various) shades of blue in the painting are lovely.

2 Pro všechny druhy nátěrů se běžně používá slovo *paint*.

I had everything I needed – paints, brushes, rollers.

52

Come a go

*** *Suddenly she saw him going towards her.*** (1)

*** *We won't come there before noon.*** (2)

*** *I must go now or I won't come home before midnight.*** (2)

Studenti zpravidla bez obtíží rozlišují význam sloves *come a go* – čeština má totiž také “přijít” a “jít”. *Come* vyjadřuje pohyb směrem k mluvčímu nebo posluchači – *go* pohyb v opačném směru.

Come here at once.

Go away.

Don't be impatient. I'm coming.

I'm just going to my parents'.

(do telefonu) *Can I come and see you right now?*

Let's go to John's.

V některých situacích však nastávají nesnáze.

1 Když osoba, o níž se mluví, je pokládána za výchozí bod, a proto výběr slovesa závisí na směru pohybu vzhledem k ní.

Suddenly she saw him coming towards her.

2 Když vypovídáme o okamžiku, kdy někam dorazíme; tady užíváme *get*.

We won't get there before noon.
When will you be getting to Prague?
I must go now or I won't get (back) home before midnight.
Povšimněte si rozdílů mezi *get* a *come*.
I'll ring you up when I get to Prague.
If I come to Prague next week, I'll ring you up.

53

Comfortable

* *It's very comfortable living so close to the shops.*

Comfortable znamená poskytující pohodlí, především tělesné.

That's a very comfortable chair.

Chcete-li však říct, že něco uspokojuje vaše požadavky a potřeby – je to tedy vyhovující, výhodné, použijte přídavné jméno *convenient*.

It's very convenient living so close to the shops.

54

Common, usual, ordinary

* *It is usual for parents nowadays to spoil their children.* (1)

* *At the beginning of the century, this was not a usual thing to do.* (1)

* *I know how to cook some usual dishes.* (1, 2)

* *She was a common woman who lived a common life.* (2)

* *Should common people be allowed to carry guns?* (2)

* *It was a common sweater, nothing special.* (2)

* *That's the ordinary way of getting there.* (3)

Správné používání přídavných jmen *common*, *usual* a *ordinary* není bez problémů. Pro pochopení rozdílů mezi nimi bude nejlepší uvést jejich hlavní významy.

Common

a) patřící, společný atd. dvěma, více nebo většině lidí, zemí, organizací:

a common language *common knowledge*

common land

b) přicházející nebo vyskytující se často nebo na mnoha místech:

a common experience *a common flower*

the common cold

It's common nowadays for parents to spoil their children.

At the beginning of the century, this was not a common thing to do.

I know how to cook some common dishes.

c) vulgární (hanlivě):

a common accent *common behaviour*

Ordinary – “nevýjimečný”, “nijak zvláštní”: *an ordinary day* (normální den), *an ordinary man* (obyčejný člověk).

Zmatek často způsobuje spojení *the common man*, označující průměrného, obyčejného občana. Je to však velmi idiomatičtější spojení (používá se vždy s určitým členem a jen v jednotném čísle). *Common* se jinak nedá v tomto významu (tj. pro označení obyčejných, průměrných lidí) užít.

I know how to cook some ordinary dishes.

She was an ordinary woman who lived an ordinary life.

Should ordinary people be allowed to carry guns?

It was an ordinary sweater, nothing special.

3 Usual – “obvyklý”

That's the usual way of getting there.

Working is the usual way of making money.

Všimněte si, že *unusual* je možné použít jako opak nejen k *usual*, ale i k některým jiným z výše uvedených přídavných jmen: 1b a 2 (*unusual people* však v uvedené větě říct nelze – význam “neobvyklý”, “výjimečný” se do kontextu nehodí).

55

Comparatives (2. stupeň přídavných jmen)

* *He's been taking the medicine for a longer period of time.*

* *The university consists of several older buildings.*

* *Her father's a taller man.*

Použijeme-li v angličtině komparativ, musíme s něčím srovnávat: druhý stupeň totiž neznamená, jako někdy v češtině, pouze "poměrně značnou míru vlastnosti". Výrazy, které běžně v tomto smyslu používáme, jsou *rather* nebo *fairly*.

He's been taking the medicine for a rather long time.

The university consists of several fairly old buildings.

V hovorové angličtině se někdy vyskytují přídavná jména s příponou *-ish* (mohou je mít pouze přídavná jména, která se stupňují koncovkami *-er*, *-est*).

Her father is a tallish man.

Viz též 146.

56

Conditional (Podmiňovací způsob)

Často se stává, že čeští mluvčí používají podmiňovací způsob tam, kde ho angličtina nepřipouští. Děje se tak většinou ve vztažných větách a o něco méně často v řečnických otázkách.

1 Existenční věty

* *Do you have any other shoes? – None that would be any bigger.*

* *There's not a single person here who wouldn't have read that book.*

* *There's no woman in the world who wouldn't love jewellery.*

* *I don't know anyone who would like that kind of music.*

* *I've never had a teacher who would use those kinds of methods.*

* *Is there anyone here who would help me?*

* *Have you seen anything that would interest you?*

Uvedené oznamovací věty vypovídají o neexistenci věci nebo lidí s jistými vlastnostmi a rysy; otázky se ptají na jejich existenci. Angličtina v takových případech nepoužívá sloveso v podmiňovacím, nýbrž v oznamovacím nebo tázacím způsobu. (Všimněte si, že v češtině je v těchto větách prostý tvar přítomného, minulého nebo budoucího času také možný, ale není tak idiomatický jako podmiňovací způsob.)

Do you have any other shoes? – None that are any bigger.

There's not a single person here who hasn't read that book.

There isn't a woman in the world who doesn't love jewellery.

I don't know anyone who likes that kind of music.

I've never had a teacher who used those kinds of methods.

Is there anyone here who can/will help me?

Have you seen anything that interests you?

2 Věty vyjadřující určitý cíl nebo záměr

* *They wait for willing victims to whom they would tell their stories.*

* *At school you usually try to find someone who would share your interests.*

V takových souvětích je vhodné nahradit vedlejší věty infinitivem.

They wait for willing victims to tell their stories to.

At school you usually try to find someone to share your interests.

3 Hypotetické situace

* *I'd like to meet a man who would be cleverer than me.*

* *Can you imagine a country where no one would like music?*

Tady jsou dvě možnosti; užít tvary přítomného nebo (spisovněji) minulého času.

I'd like to meet a man who is/was cleverer than me.

Can you imagine a country where no one likes/liked music?

4 Řečnické otázky

* *John Updike? Who wouldn't have heard of him?*

V podobných řečnických otázkách, které poukazují na existující, nikoli možnou nebo teoretickou situaci v současnosti, používá angličtina prostý přítomný nebo předpřítomný čas. Srovnajte:

John Updike? Who doesn't enjoy his work? (= Everyone enjoys it.)

John Updike? Who hasn't heard of him? (= Everyone has heard of him.)

John Updike? Who wouldn't like to meet him? (= Everyone would like to meet him.)

57

Consult

*** I consulted these mistakes with my French teacher.**

Sloveso *to consult* (*sb/st about st*) znamená "poradit se" (obvykle s odborníkem – především lékařem nebo právníkem) nebo "pátrat po informacích" (hlavně ve spisech). Předmětem je osoba, na kterou se obrátíte, nebo věc, kterou prostudujete.

If I were you, I'd consult a doctor about those pains.

If you don't know what it means, you should consult a dictionary.

Když však chcete s někým něco prodiskutovat, prohodit, použijte sloveso *discuss* (*st with sb*) nebo *ask* (*sb about st*).

I discussed these mistakes with my French teacher.

I asked my French teacher about these mistakes.

58

Countable and uncountable nouns (Počítatelná a nepočítatelná podstatná jména)

Nepočítatelná podstatná jména nemají množné číslo a nemohou se používat s neurčitým členem *a/an*.

Většina nepočítatelných podstatných jmen nepůsobí žádné potíže, protože odpovídající české výrazy se v množném čísle rovněž nevyskytují. Někde jsou však mezi oběma jazyky rozdíly a zde Češi pod vlivem mateřštiny některá jména nesprávně používají jako počítatelná.

1 advice – nepočítatelné (viz odst. 2)

My father was always giving me advice.

equipment – nepočítatelné (viz odst. 2)

They've bought a lot of new equipment recently.

experience – nepočítatelné i počítatelné

Někdy lze jen těžko určit hranici mezi počítatelným a nepočítatelným podstatným jménem *experience*.

Počítatelné vyjadřuje konkrétní událost ("zážitek") a je často nějak blíže determinováno.

Meeting the President was an experience I shall never forget.

I had many interesting experiences during my holiday in Rumania.

Jako nepočítatelné znamená zkušenost(i) jako výsledek nějaké činnosti.

To get the job you'd need five years' teaching experience.

He's had a lot of experience (with handicapped children).

fun – nepočítatelné

It was really great fun to see him so drunk.

At first the job seemed to be fun.

It was good fun going to the fair with Jerry.

gossip – nepočítatelné i počítatelné

Nepočítatelné znamená "klep/klepy" (viz odst. 2).

All that gossip about Peter and Mary spread like wildfire.

Počítatelné znamená "klepna" nebo popovídání o někom (sklepnout si – *to have a gossip*).

Gossips should be fined for the unhappiness they cause.

Let's drop in on Jane and have a good gossip.

homework – nepočítatelné

The teacher gave us a lot of homework today.

Chceme-li vyjádřit přesný počet úloh, říkáme:

We've got homework in four subjects tonight.

We've got four lots of homework tonight.

information – nepočítatelné (viz odst. 2)

They wanted some information from me.

knowledge – zvláštní případ nepočítatelného podstatného jména: někdy se používá s neurčitým členem a předložkou *of*, ale nikdy v množném čísle.

His knowledge was amazing.

Mary has a good knowledge of French.

luck – nepočítatelné (viz odst. 2)

She always has good luck.

luggage, baggage – nepočítatelné (viz odst. 2)

Put all my luggage over there.

news – nepočítatelné (viz odst. 2)

What's the news?

That's surprising news.

nonsense

Starší lidé občas používají podstatné jméno *nonsense* s neurčitým členem a označují jím něco nesmyslného. Většina rodilých mluvčích s ním však zachází jako s podstatným jménem nepočítatelným, a protože se ve všech ostatních případech chová rovněž jako nepočítatelné, bude nejjistější je používat jen jako takové.

That explanation, my dear, is complete nonsense.

shopping – nepočítatelné

Lucy is in town, doing her shopping.

spaghetti, macaroni atd. – nepočítatelná

This spaghetti of yours is delicious.

toast – nepočítatelné i počítatelné

Nepočítatelné znamená “topinka opečená bez omastku” (viz odst. 2).

Everyone's hungry, so let's make a lot of toast.

Zapamatujte si, že český “toast” (opéká se na oleji) není totéž, co anglický *toast*; anglický ekvivalent “toastu” je *fried bread*.

Would you like some fried bread with garlic rubbed on?

Počítatelný znamená “přípitek”.

Let's drink a toast to the newlyweds.

wallpaper – nepočítatelné

I'm going to take off all the wallpaper in the flat.

work – nepočítatelné (ve smyslu “práce”)

It's hard work to stop smoking.

Granny does all the easy housework.

2a Se všemi uvedenými nepočítatelnými výrazy s odkazem na tento odstavec lze použít slovo *piece*. Nejčastěji se objevuje s podstatnými jmény, která vyjadřují něco hmotného (*a piece of toast/luggage*), nebo s výrazy, které jsou nějak blíže vymezeny (*a fascinating piece of information*).

Tvar množného čísla *pieces* se vyskytuje jen zřídka, pouze s podstatnými jmény vyjadřujícími něco hmotného nebo s výrazy početně vymezenými (*two pieces of information*).

b Místo *piece* nebo *pieces* se však běžně s nepočítatelnými podstatnými jmény užívají výrazy *some* nebo hovorovější *a bit*, přestože oba mohou signalizovat nejen jednotné, ale i množné číslo.

Let me give you some advice/a bit of advice.

I found out some (useful) information about his background.

59

Couple

* *Students should work together in couples.* (1)

* *Eva and I first met at nursery school and we soon became an inseparable couple.* (1)

1 Mluvíte-li o lidech, nezapomínejte, že *couple* označuje ženu a muže, mezi nimiž je zvláštní vztah (např. *a married/an engaged couple* – manželé/snoubenci), nebo dvojici, která spolu tančí. V jiných případech je třeba použít slovo *pair*.

Students should work together in pairs.

Eva and I first met at nursery school and we soon became an inseparable pair.

2 Nezapomeňte, že běžný význam anglického *a couple* je “dva/dvě”, a ne “několik”, jako české “pár”. *A couple of people* znamená dva lidé; *a couple of months* jsou přibližně dva měsíce, ale rozhodně ne tři. Výraz *a couple of minutes* lze užít v poněkud širším významu; protože jde o poměrně krátký časový úsek, může označovat dobu až čtyř pět minut.

60

Cry

* *The swimming instructor cried at us a lot.* (1)

* *I was so surprised that I wanted to cry, but I couldn't.* (2)

1 V běžném hovorovém projevu znamená sloveso *to cry* “plakat”.

When she learned she had failed the exam, she burst out crying.

Ve smyslu “křičet” užíváme sloveso *to shout*.

The swimming instructor shouted at us a lot.

2 Ve spisovném projevu je možné použít *cry* ve významu “křičet”, ale většinou pouze jako uvození přímé řeči.

"Mike! He's trying to kill you!" she cried.

Cry out označuje hlasitou reakci na překvapení, hrůzu ap. – “vykřiknout”.

I was so surprised that I wanted to cry out, but I couldn't.

61

Custom a habit

* *He has a custom of blinking his eyes when he's nervous.* (1)

* *The've started reviving some of the old habits.* (1)

* *English theatres have a habit of putting on special Christmas plays for children.* (1).

1 Rozdíl mezi *custom* a *habit* bývá většinou jasný: *custom* označuje vžitý způsob chování velké skupiny lidí, tedy něco, co tyto lidé už dlouho dělají, a *habit* něco, co po dlouhou dobu dělá jedinec.

He has a habit of blinking his eyes when he's nervous.

Cheating in exams is a bad habit to get into.

They've started reviving some of the old customs.

English theatres have a custom of putting on special Christmas plays for children.

2 Když však jedinec něco dělá při pravidelně se opakující příležitosti, je také možné použít podstatné jméno *custom*.

It was his custom/a custom of his to give small presents to all his employees at Christmas.

He has a custom of drinking a small glass of whisky before going to bed every night.

62

Czech abbreviations (České zkratky)

* *The ROH at the JZD decided to celebrate MDŽ by going on a ČEDOK excursion.*

Taková věta by anglickému čtenáři byla zcela nesrozumitelná. Nepochopil by, o koho se jedná, ani kdy, kde a za jakých okolností se děj odehrává. České zkratky by se měly překládat nebo parafrázovat.

The trade union organization at the cooperative farm decided to celebrate International Women's Day by going on an excursion organized by the ČEDOK travel agency.

Objevuje-li se určitá zkratka často, je vhodné ji při prvním výskytu v textu uvést přeloženou nebo parafrázovanou a zkratkový tvar připojit v závorce. V dalších částech textu stačí uvádět už jen zkratku samotnou.

63

*Dam-lake

* *Let's go swimming at the (Brno) dam-lake.*

Slovo * *dam-lake* neexistuje; “přehradní hráz” je *dam* a nejběžnější ekvivalent českého “přehrada” je *reservoir*.

Let's go swimming at the (Brno) reservoir.

Jde-li o opravdu velkou nádrž, často užíváme jen slovo *lake*.

Lipno is one of the country's most beautiful lakes.

64

Days: *In these days

* *She thought a divorce would be no problem in these days.*

Spojení **in these days* neexistuje. Anglický ekvivalent českého “dnes” vyjadřujícího kontrast k nějakému období v minulosti je *nowadays* nebo *these days*.

She thought a divorce would be no problem nowadays/these days.

V hovorové angličtině se často vyskytuje i výraz *today*.

Young people today have a lot of money to spend on themselves.

Vazba *in those days* v angličtině existuje, ale označuje období v minulosti (“tehdy”).
In those days women wore very long skirts.

65

Describe

* *He wanted me to describe him the performance.*

* *Describe us what she looked like.*

Je-li ve větě uveden nepřímý osobní předmět, musí být se slovesem *describe* spojen předložkou *to*; nepřímý předmět lze však často vypustit.

He wanted me to describe the performance to him.

Describe what she looked like.

66

Director

* *You have to ask the director of the school for permission.*

Slovem *director* označuje angličtina buď, člena správní rady (*board of directors*) podniku (často ve spojení s blíže určujícím výrazem, např. *managing director*), nebo vedoucího nějaké instituce (*the director of a research institute*). V divadle je to režisér. Terminologie užívaná ve školách v zemích, kde se mluví anglicky, není jednotná; dokonce i v samotné Anglii se setkáme na různých typech škol s různými výrazy pro označení “ředitele”. Při překládání vám snad pomůže následující návod.

1 Britské školy řídí *headmaster* nebo *headmistress*. Dnes se nám však tyto výrazy zdají být do značné míry knižní a poněkud zastaralé. Jedním z důvodů, proč tomu tak je, je v posledních letech převládající tendence užívat v angličtině slova, která nejsou *sexist*, tj. slova neutrální, která neoznačují pohlaví osoby, o níž se hovoří. Ať už je příčina jakákoli, dnes se nejvíce užívá slovo *head* nebo *headteacher*.

You have to ask the head (of the school) for permission.

Zástupce ředitele je *deputy head*.

2 Řediteli jazykové školy se obvykle říká *principal* a jeho zástupci *vice-principal* nebo *deputy principal*.

3 Ředitel školy v Americe je *principal* a jeho zástupce *vice-principal*.

67

Do a make

* *I'll have to make some shopping after work.* (3)

* *He always does the same mistakes.* (4)

Naučit se správně používat slovesa *make* a *do* není zdaleka tak jednoduché, jak si cizinci představují. Je třeba si zapamatovat tyto hlavní body.

1 Sloveso *make* často naznačuje, že jde o vytvoření nebo sestrojení něčeho.

He made a resumé of the novel for me, but I lost it.

John has made a superb sailboard.

2 *Do* vyjadřuje činnost blíže neurčenou, míněnou obecně.

What are you planning to do this summer?

I'll have to do something about my French or else I'll fail.

3 Sloveso *do* používáme, když mluvíme o nějaké (pracovní) činnosti.

I'll have to do some shopping after work.

Have you done your homework yet? – No. Mum told me to do the washing-up first.

4 V ostatních případech neexistují bohužel přesná pravidla – vládne v nich idiomatika.

He always makes the same mistakes.

Jako nepatrná pomoc poslouží snad jen skutečnost, že jste-li na pochybách, bude lépe, když zvolíte sloveso *make*; vyskytuje se totiž ve více obrazech než sloveso *do*. Jediné a účinné řešení však bude zapsat si a naučit se různá idiomatická spojení, a navíc mít dobrý slovník.

Viz též 136.

68

Dress

* *The boys need some new dresses.* (2)

1 Rodilý Angličan má někdy dojem, že se muži v Československu podivně oblékají. Příčinou je záměna významů počitatelného a nepočitatelného podstatného jména *dress* (šaty).

Počitatelné podstatné jméno *dress* znamená “dámské šaty”.

Susan had on a lovely summer dress.

Nepočitatelné podstatné jméno *dress* buď zní knižně (a jako takové se ani příliš nepoužívá), nebo je součástí různých složenin, např. *formal dress, evening dress.*

It was an old photograph, with people in the dress of the 1890's.

They were expected to wear evening dress to the reception.

2 “Šaty” ve smyslu “oblečení, oblek” se překládají jako *clothes* nebo méně hovorově, a mluví-li se povšechně, *clothing.*

The boys need some new clothes.

She loves buying expensive clothes.

The basic necessities are food, clothing and shelter.

69

Drunken

* *I was drunken and lost control of the car.* (1)

1 *Drunken* se ve smyslu slova “opilý” vyskytuje jen ve funkci přívlastku, kdežto *drunk* lze použít v přívlastku i v přísudku.

I was drunk and lost control of the car.

Several drunk(en) men started shouting at me.

2 *Drunken* se v angličtině též běžně používá ve významu “píjácký” nebo “propadlý alkoholu”.

We had a great time at a rather drunken party.

It's not her fault: she comes from a drunken home.

3 Zapamatujte si, že podstatné jméno *drunk* označuje někoho, kdo je opilý (přechodný stav), zatímco *drunkard* (hanlivě) a *alcoholic* označují člověka navyklého pít.

Several drunks started shouting at me.

His father's an alcoholic.

70

During

* *During thirty minutes the bottle was empty.*

* *He went mad during one week.*

During odpovídá českému “během”. Naznačuje, že se něco odehrává během celého období nebo v průběhu nějaké události (*I'll be working hard during the summer*) nebo že jde o jistý okamžik/okamžiky určitého období nebo události (*We had a terrible experience during the summer/performance*). Jestliže však vypovídáme o něčem, co je výsledným stavem nebo situací na konci určitého období nebo události, musíme použít výraz *within*.

Within thirty minutes the bottle was empty.

He went mad within one/a week.

71

Educate

* *After his parents died, he was educated by his grandfather.*

Sloveso *to educate* se omezuje na výchovu a vzdělání poskytované školou a jinými veřejnými institucemi.

His teachers found it hard to educate him.

Vychovávat dítě a pečovat o něj v rodině, dokud nevyroste, se vyjádří slovesem *to bring up*.

After his parents died, he was brought up by his grandfather.

72

e.g.

* *Romantics such as e.g. Byron and Shelley deliberately set out to shock the public.* (1)

* *The best films of 1988 were e.g. X and Y.* (2)

* *My favourite Czech composers are e.g. Dvořák and Smetana.* (2)

* *Important Czech writers between the wars were e.g. Čapek and Vančura.* (2)

* *After the war there was a sudden rise in the birthrate. E.g. in 1947 . . .* (3)

* *People should try to get rid of their bad qualities, e.g. pride, envy, stinginess, and develop better ones.* (4)

Časté používání *e.g.* není správné. Jeho výskyt se omezuje hlavně na vědecké texty a případy přesné argumentace. Mnohdy české použití zkratky “např.” vůbec neodpovídá anglickému *e.g.*

1 Výrazy *such as* a *like* samy uvádějí příklady; *e.g.* je proto přebytečné.

Romantics such as/like Byron and Shelley deliberately set out to shock the public.

2 České “je/jsou např. . . .”, tj. věty, v nichž příklady tvoří jmenný přísudek, přeložíme jiným způsobem.

The best films of 1988 were/included X and Y.

Dvorák and Smetana are among my favourite Czech composers.

Čapek and Vančura were among the important Czech writers between the wars.

The important Czech writers between the wars included Čapek and Vančura.

3 Zkratkou *e.g.* věty nezačínáme; běžná forma je v tomto případě *for example*.

After the war there was a sudden rise in the birthrate. For example in 1947 . . .

4 V ostatních situacích lze nezkrácenou formu *for example* použít, avšak běžněji, zvláště je-li výčet stručný, se vyskytuje vazba *such as* nebo vysvětlení, proč byly uvedené příklady vybrány.

People should try to get rid of such bad qualities as pride, envy, and stinginess and develop better ones.

People should try to get rid of their bad qualities, especially pride, envy, and stinginess, and develop better ones.

73

Else

* *That's something completely else.*

Věta *That's something else* je samozřejmě zcela správná; před přídavným jménem *else* však nemohou stát příslovce *completely, totally, very* atd. Ta se pro daný význam pojí s přídavným jménem *different*.

That's something completely different.

That's a completely different matter.

74

Enable

* *This invention enabled to do twice as much work a day.*

Po slovese *enable* musí následovat předmět jmenný (*That enabled better results*) nebo spojený s infinitivem (*That enabled him to get better results*). Není-li ve větě druhého typu řečeno, komu nebo čemu byla jistá věc umožněna, musíme použít infinitiv trpný.

This invention enabled twice as much work to be done a day.

Jsou možné i jiné formulace:

This invention made it possible for twice as much work to be done a day.

This invention made it possible to do twice as much work a day.

This invention allowed twice as much work to be done in a day.

75

End

* *In the end (of the meeting) they stood and sang the national anthem.*

* *At the end, they decided to go and see a film.*

Teoreticky by nemělo k záměně frází *at the end* a *in the end* docházet, protože odpovídají českým vazbám “na konci” a “nakonec”. Přesto si je čeští mluvčí často pletou.

At the end (of the meeting) they stood and sang the national anthem.

In the end, they decided to go and see a film.

76

Enjoy

* *I enjoy to listen to their arguments.*

Sloveso *to enjoy* se používá s gerundiem, nikoli s infinitivem.

I enjoy listening to their arguments.

77

Enough

* *Will I have time enough to get to the station?* (1)

* *He's clever enough.* (2)

1 S podstatnými jmény: v současné angličtině stojí *enough* před podstatným jménem. Stojí-li za ním, věta zní poněkud archaicky a často i legračně.

Will I have enough time to get to the station?

2 S přídavnými jmény: *enough* stojí za přídavným jménem. Takové spojení však většinou naznačuje význam “dost, aby . . .”, i když to není výslovně řečeno.

He's handsome enough to play the part – but is he any good as an actor?

Did he do it? – No, he's not clever enough.

Tam, kde náznak takového významu není, užíváme *fairly, quite, rather* (hovorově *pretty*) – a toto pořadí odpovídá rostoucí intenzitě výrazů.

He's fairly/quite/rather/pretty clever.

78

Environs, environment, surroundings

* *We need to protect the living environment from pollution.* (2)

* *This kind of work requires quiet environs.* (3)

* *The environment at the housing estate is very depressing.* (3)

1 Slovo *environs* označuje území kolem nějakého místa – města, vesnice ap. Jeho synonymem je *surroundings*.

There are a lot of interesting things to see in the environs/surroundings of Brno.

2 *Environment* se vztahuje k lidem/zvířatům, ne k místům. V nejobecnějším smyslu znamená přírodní podmínky, ve kterých lidé/zvířata žijí (“životní prostředí”); užívá se s určitým členem.

We need to protect the environment from pollution.

V užším smyslu označuje *environment* prostředí, které je nazíráno z hlediska mravního působení na člověka, schopnosti formovat jeho myšlení, ovlivňovat jeho chování ap.

She grew up in a very happy home environment.

3 Slovo *surroundings* se dá v tomto smyslu také někdy použít.

The surroundings you grow up in can affect your whole life.

Obvykle se však používá tam, kde zdůrazňujeme vnější aspekty prostředí – tedy v neutrálnějším smyslu.

This kind of work requires quiet surroundings.

The surroundings at the housing estate are very depressing.

79

-ern

* *I've been to many countries in West Europe.*

* *My father went on a business trip to Western Berlin.*

Všeobecně lze říct, že přídavná jména utvořená z názvů čtyř hlavních světových stran koncovkou *-ern* používáme před vlastními jmény částí větších celků, jde-li o polohu zeměpisnou (píší se obvykle, nikoli vždycky, malými písmeny). Před jmény určitých politických a správních území stojí přídavná jména bez koncovky.

I've been to many countries in Western Europe.

My father went on a business trip to West Berlin.

Brno is the largest town in South Moravia/the South Moravian Region (Jihomoravský kraj).

He has a wine cellar somewhere in southern Moravia.

Je pravda, že v některých případech se zdá, že pravidlo odporuje použití; tak např. termínem *East Africa* označujeme území Keni, Tanzanie a Ugandy. Obvykle se však nějaký důvod podobného výjimečného označení najde; zde jde o pozůstatek z koloniální éry, kdy tyto státy tvořily administrativní jednotku v rámci Britského impéria.

80

Especially

* *I'd like to thank especially my wife.* (1)

* *Especially men and boys enjoy this kind of work.* (2)

* *I remember especially one of them.* (2)

1 *Especially* je příslovce. V angličtině se používá většinou před předložkovou vazbou nebo před spojkou (všimněte si také čárky, která se obvykle před *especially* píše), méně často u slovesa nebo před přídavným jménem.

I like holidaying, especially in the Tatras.

He doesn't like visitors, especially when they're relatives.

I'd especially like to thank my wife.

This is an especially hot curry.

2 Jakožto příslovce nemůže určovat podstatná jména a zájmena (tak jak to dělá česká zdůrazňovací částice “zejména”).

V tomto případě je v angličtině nejvhodnější použít *in particular*.

Men and boys in particular enjoy this kind of work.

I remember one of them in particular.

81

etc.

* *We saw the town hall, main church, market square, etc.*

Zkratka *etc.* se v angličtině používá mnohem méně než její české ekvivalenty “apod.” a “atd.” v češtině. Je většinou omezena na vědecká pojednání, vysvětlivky ap. Častý výskyt v jiných kontextech anglického čtenáře značně popouzí. Např. ve výše uvedené větě v něm vzbuzuje pocit, že autor ji použil z lenosti, aby se nemusel přesně vyjádřit.

Někdy je možné *etc.* prostě vynechat. Nebojte se, že se dopouštíte chyby, když neuvádíte všechny eventuality. V dané větě by snad stačilo říct:

We saw the town hall, main church and market square.

Nebo by bylo vhodné naznačit, proč jste si vybrali právě tato místa:

We saw many places of interest, but the most fascinating architecturally/oldest/most beautiful were the town hall, main church and market square.

Také by bylo možno užít vazbu *among them a etc.* pak vynechat:

We saw many places of interest, among them the town hall, main church and market square.

82

Even

* *Many people keep diaries, and even I once tried to start one.* (2)

* *They worked harder so that even they could buy a new car.* (2)

1 V angličtině se *even* používá ve významu “dokonce”, kterým se naznačuje, že něco je překvapující, že to překročilo očekávání atd.

She even told me about her affair with Mike.

He's been everywhere – even to Albania.

Nobody believes her, not even her mother.

2 Jestliže výrok tento smysl nemá, pak by se mělo užít *too* nebo *as well*.

Many people keep diaries, and once I tried to start one as well.

They worked hard so that they too could buy a car.

Viz též. 15.

83

Even if/though/when

* *Even if it was cold, they had two windows open.*

* *I prefer summer to winter, even if I enjoy the latter too.*

* *He helped her even if he found out she was married.*

Českou spojku “i když” lze do angličtiny přeložit jako *even if*, *even though* nebo *even when* podle toho, co vyjadřuje.

Even if znamená “i v případě, že”; objevuje se hlavně v kontextu přítomném nebo budoucím.

Even if I'm late, I never hurry.

Even if he passes the exam, he won't necessarily get a place at university.

Even though znamená “ačkoli/přestože”; užívá se především v kontextu minulém nebo přítomném.

Even though it was cold, they had two windows open.

I prefer summer to winter, even though I enjoy the latter too.

Even when znamená “i poté, co” nebo “i v době/situaci, kdy”; vyskytuje se v kontextu minulém, přítomném i budoucím.

He helped her even when he found out she was married.

Všimněte si, že v některých situacích lze užít dvě z uvedených možností: *Even if/though you don't want to thank her, you should*. V hovorové angličtině to vede k nedbalosti při výběru vhodné spojky. Nejlépe bude řídit se výše uvedenými významovými rozdíly, protože se může stát, že v dané situaci lze užít pouze jednu, jindy zas dvě z daných spojek, ovšem s významovým rozdílem. Srovnejte:

Even if he drinks a lot, he never gets drunk. I když se hodně napije, nikdy se neopije.

Even though he drinks a lot, he never gets drunk. Přestože hodně pije, nikdy se neopije.

84

Except

* *Except the lions, we saw some tigers and monkeys at the zoo.* (1)

* *The room was empty except a beautiful wardrobe.* (2)

Studenti mají často potíže, když překládají české “kromě”. Zapamatujte si:

1 Tam, kde “kromě” znamená “navíc”, “vedle”, v angličtině je *besides* (pozor: nikoli * *besides of*).

Besides the lions, we saw some tigers and monkeys at the zoo.

Když “kromě” znamená “s výjimkou”, “až na”, angličtina použije *except (for)*.

Except (for) the lions, we didn't see anything interesting at the zoo.

2 Vyvstává však otázka, kdy zvolit *except* a kdy *except for*. Mohou se užívat ve stejném smyslu, po *except for* však musí následovat podstatné jméno nebo zájmeno. Tak např. obměnou *I can't tell you anything except that he's dead* by bylo *I can't tell you anything except for the fact that he's dead*. Podobně ekvivalentem *I'll be at home except in the morning* je *I'll be at home exceptfor the morning*.

Except for je nutno použít, následuje-li po něm podstatné jméno nebo zájmeno, k němuž není v druhé části věty paralela.

There was nothing in the room except (for) a beautiful old wardrobe.

The room was empty except for a beautiful old wardrobe.

85

Expect a wait

* *We took our seats and expected the teacher to come.*

* *I'm waiting for a letter from my parents any day now.*

Často se stává, že Češi nedovedou významově rozlišit slovesa *wait* a *expect*.

Wait znamená stát, chodit nebo jen sedět a čekat, dokud někdo nepřijde nebo se něco nestane – jde vlastně o činnost fyzickou.

We took our seats and waited for the teacher to come.

I had to wait forty minutes for a tram this morning.

Expect znamená myslet si, očekávat, že se něco stane nebo že někdo přijde – jedná se o stav mysli.

I'm expecting a letter from my parents any day now.

We're expecting them (to come for dinner) at 7 o'clock.

86

Explain

* *Let me explain you what to do.*

Je-li ve větě uveden nepřímý osobní předmět, musí být se slovesem *explain* spojen předložkou *to*.

Let me explain to you what to do.

Osobní předmět lze v mnohých případech vynechat nebo přemístit.

Let me explain what to do.

Let me explain what you should do.

87

Family members (Členové rodiny)

* *He gave it to brother.* (1)

* *Come and look at this, brother.* (1)

* *Our grandmother baked the cake.* (2)

1 V rámci vlastní rodiny

a Mluví-li dítě o své matce a otci nebo babičce a dědečkovi, nepoužívá přivlastňovací zájmena. V písemném projevu se podstatná jména označující tyto příbuzné často píší s velkým písmenem.

Zdrobněliny (*Mummy, Daddy, Granny, Grandpa*) používají většinou jen malé děti.

Where's Daddy/Dad/Father?

I think Mummy/Mum/Mother is angry with you.

Grandpa/Grandad/Grandfather is coming to visit tomorrow.

Ke slově *aunt* a *uncle* se obvykle připojují jména.

When were you born, Aunt Anne?

Bratrovi nebo sestře se říká křestním jménem; vzdálenější příbuzní se také nazývají jmény, ale někdy se pro větší přesnost uvede i příbuzenský vztah.

He gave it to John (tj. bratrovi).

Come and look at this, Peter.

Have you seen (cousin) Ken?

b Rodiče a prarodiče mluví s malými dětmi o příbuzných stejným způsobem, avšak jak děti vyrůstají, začínají používat u slov označujících příbuzenské vztahy přivlastňovací zájmena. V písemném projevu se velké písmeno po přivlastňovacích zájmenech nepíše.

Have you written to your brother/Mike lately? (rodič dítěti)

Your mother said you should pick her up at work. (rodič dítěti)

c Vzdálenější příbuzní používají obvykle tvary s přivlastňovacími zájmeny, pokud ovšem nemluví s malými dětmi.

Your father's certainly fit for a man of eighty.

2 Když Angličan mluví o členech své rodiny mimo rodinný kruh nebo o členech jiné rodiny, přivlastňovací zájmena běžně užívá.

That car belongs to my Aunt Lola.

Why's your father so angry?

Nezapomeňte, že před lidmi hovoříme o členech své rodiny z hlediska svého příbuzenského vztahu k nim, nikoli na základě jejich postavení v rodině. Tak na příklad, když babička peče koláč, její děti popisují tuto událost trochu jinak než její zeť, vnoučata ap.

My mother/My mother-in-law/My wife's mother/My husband's mother/My grandmother baked the cake.

Viz též 49.2.

88

Fantasy

* *The trouble with you is that you have no fantasy.* (1)

1 Běžná anglická obdoba českého slova "fantazie" je *imagination*.

The trouble with you is that you have no imagination.

2 *Fantasy* se v angličtině také vyskytuje, a to jako počitatelné i nepočitatelné podstatné jméno.

Jako počitatelné podstatné jméno vyjadřuje podivná nebo neobvyklá přání, o jejichž vyplnění sníme, snad abychom uspokojili nějaké své touhy.

He had a weird fantasy about sitting in a hot bath and eating a whole roast goose.

She has these fantasies about meeting a rich foreigner who'll sweep her away to a life of luxury.

That magazine caters to the worst kind of sexual fantasies.

Jako nepočitatelné podstatné jméno obvykle naznačuje, že jde o výstřední, únikové představy, a často mívá hanlivý příděch.

It's hard to believe her – she lives in a world of fantasy.

He can't make any plans without indulging in fantasy.

Jako nepočitatelné může být také použito ve smyslu jemné, hravé a poněkud výstředně neskutečné fantazie.

Oscar Wilde was a master of fantasy.

V tomto významu se však slovo *fantasy* vyskytuje jen málokdy.

89

Far

* *The cottage is 3 km far (from the nearest village).* (1)

* *The post office? It's far from here.* (2)

* *He lives in a far village.* (3)

1 Když udáváme přesnou vzdálenost místa od jistého bodu, výraz *far* nepoužíváme.

The cottage is 3 km from the nearest village/from here.

Jestliže ve větě neuvádíme, odkud je dané místo vzdáleno, obvykle je třeba dodat příslovce *away*.

The cottage is only 3 km away.

2 V hovorové angličtině se *far* vyskytuje v oznamovacích větách jen zřídka (viz též 145). Používáme v nich výrazy *a long way* nebo někdy *a long way away*.

The post office? It's a long way from here.

The post office? It's a long way away.

Far je správné v záporných větách a v otázkách.

Is it (very) far to the theatre?

How far is it to the station? – Not (very) far – about a five-minute walk.

Far se běžně užívá v kladných větách se slovy *too*, *enough* a *so* a ve vazbách *far from* a *as far as*.

It's too far to walk.

I think it's far enough that we should take a taxi.

It's so far between pubs!

I'm far from satisfied with your work.

As far as I know, he was there all afternoon.

3 V současné angličtině se *far* zřídka klade jako přívlastek před podstatné jméno. Obvykle bývá nahrazeno přídavným jménem *distant*.

He lives in a distant village.

90

Fault a mistake

* *No one is perfect.. everyone has his mistakes.* (1)

* *You should correct every fault the pupils make.* (1)

* *I recognized my fault very soon.* (1)

1 *Fault* vyjadřuje v souvislosti s lidmi nebo jejich činy špatné stránky jejich povahy.

One of my worst faults is that I talk too much.

No one is perfect: everyone has his faults.

Chyba, které se člověk dopouští v jednání či řeči, se v angličtině řekne *mistake*.

You should correct every mistake the pupils make.

I recognized my mistake very soon.

2 To, že čeští mluvčí zaměňují *mistake* a *fault*, je pravděpodobně způsobeno frází *to be somebody's fault*, která znamená, že se něco přihodilo “kvůli někomu” – v důsledku chyby, které se dopustil.

It's my fault we got there late – I ran out of petrol.

91

Favourite

* *"Yellow Submarine" is my most favourite Beatles'song.* (1)

* *Čapek is one of my most favourite authors.* (1)

* *The film starred the favourite actor Gary Cooper.* (2)

1 Přídavné jméno *favourite* vyjadřuje v angličtině třetí stupeň. Je tedy ekvivalentem českého “nejoblíbenější” a nemůže být proto blíže vymezeno příslovcem *most*.

"Yellow Submarine" is my favourite Beatles' song.

Čapek is one of my favourite authors.

Všimněte si však, že ve větě *That's a favourite Czech mistake* (To je typická česká chyba) má výraz *favourite* úplně jiný význam.

2 Když hovoříme o někom nebo něčem všeobecně obdivovaném a oblíbeném, používáme přívlastek *popular*.

The film starred the popular actor Gary Cooper.

That's a popular Czech book.

92

Feel

* *Living alone for the first time in his life, he felt himself very lonely.* (1)

* *She feels to be humiliated.* (2)

* *When I was there, I felt like in a fairy tale.* (3)

1 Zvratné sloveso *feel oneself* se vyskytuje opravdu jen výjimečně; proto se mu raději vyhýbejte.

Living alone for the first time in his life, he felt very lonely.

2 Vazbu *feel* + infinitiv angličtina nezná. Česká vazba “cítit se” + trpný infinitiv se překládá slovesem *feel* + přičestí.
She feels humiliated.

3 *Feel like* znamená “přát si”, “chtít”.

It's awfully hot. I feel like having a beer/a shower.

Česká vazba “cítit se jako” se překládá *to feel as if/though* (viz 20. 2).

When I was there, I felt as if I was in a fairy tale.

93

Few a little

* *Only few people can afford it.* (2)

1 Většina českých studentů angličtiny se řídí základním pravidlem, že *few* se pojí s podstatnými jmény počítatelnými a *little* s podstatnými jmény nepočítatelnými a že obě tyto číslovky se používají spíše v záporném smyslu (ne tolik, kolik se očekává, kolik by člověk chtěl – jen málo).

Few places are as beautiful as Venice.

The students had little real interest in their subject.

2 Bez neurčitého členu jsou číslovky *few* a *little* v hovorové angličtině neobvyklé. “Jen málo” vyjadřuje idiomatické spojení *only a few, not many* nebo *only a little, not much*.

Only a few/Not many places are as beautiful as Venice.

The students didn't have much real interest in their subject.

There's not much/only a little time left.

3 Zapamatujte si, že bez příslovce *only* mají výrazy *a few* a *a little* spíše kladný význam (více, než se očekává, alespoň trochu, nějaké).

Oh great – there's a little whisky left in the bottle.

Yes, I know Prague a bit – I've been there a few times.

Srovnejte:

There was (only a) little water, so they had to ration it.

There's a little water, so we can all have a drink.

94

First

* *At first she went to the butcher's and then to the greengrocer's.* (1)

* *First he was in a bad mood, but after a while he cheered up.* (1)

1 *First* a *at first* se nedají zaměňovat.

First nebo *first of all* (za prvé, nejdříve, napřed) uvádí první jednotlivost v řadě po sobě následujících údajů.

First she went to the butcher's and then to the greengrocer's.

First of all, let me welcome our guest.

At first uvádí opak k tomu, co následuje později.

At first he was in a bad mood, but after a while he cheered up.

He thought at first he was heading north, but he soon realized he had made a mistake.

2 Češi často nevědí, mají-li při výčtu věci užít *first* nebo *firstly*, *second* nebo *secondly* atd. Dnes se nejčastěji užívají výrazy *first, second, third* atd.; poněkud zastarale působí *firstly, secondly, thirdly* atd.

95

Food (Jídlo)

1 * *It was an informal party, and you could help yourself from several different meals.*

* *Lunch consisted of three dishes, including the sweet.*

* *We had roast duck for the main dish.*

* *Czech kitchen is delicious, but not very healthy.*

Anglická terminologie z oblasti stolování a vaření se mnohdy odlišuje od české.

Nejběžnější výraz pro jídlo, tj. něco k snědku, je *food*; toto slovo je buď nepočítatelné, nebo (zřídka) počítatelné.

You didn't buy enough food for the weekend.

It was an informal party, and you could help yourself to a wide variety of different foods.

A meal je jedno z denních jídel.

You should eat three meals a day.

Jednotlivé chody se nazývají *courses*.

Lunch consisted of three courses, including the sweet.

We had roast duck for the main course.

Jídlo připravené určitým způsobem či uvedené v kuchařce je *a dish*.

My favourite Czech dish is plum dumplings.

V témže významu lze použít i slovo *food*.

What's your favourite food?

A kitchen je místnost, kde se jídla připravují; "kuchyň" jako způsob úpravy pokrmů je *cooking* nebo elegantněji *cuisine*.

Czech cooking is delicious but not very healthy.

France is famous for its superb cuisine.

2 Zvyklosti pojící se s podáváním pokrmů nejsou v anglofonních oblastech jednotné; dokonce ani v samotné Británii nejsou všude stejné. Převážná většina obyvatel anglofonních oblastí mimo Spojené království a rovněž většina obyvatel Velké Británie (střední vrstvy a všichni lidé žijící na jihu) však považuje za hlavní jídlo dne večeři; slovo *dinner* tedy pro ně znamená jídlo večerní. Polední jídlo, i když je vydatné, se nazývá *lunch* (výraz *dinner* dnes obvykle označuje oběd jen v idiomatickém spojení *school dinner*). Až tedy budete hovořit s rodilým mluvčím, držte se uvedeného pravidla – překládejte "oběd" jako *lunch* a pozvete-li ho *to dinner*, očekávejte ho večer.

Zapamatujte si, že výrazem *supper* se míní lehká večeře.

96

Form

* *I've known John since the second form of primary school.* (1)

1 Slovo *form* se v Británii vztahuje jen na školy druhého stupně; na prvním stupni mluvíme o *class*.

I've known John since the second class of primary school.

Peter must be in the sixth form – he told me he's writing his (school) leaving exams this year.

2 V Americe se "třída" řekne *grade*.

Donnie's ten and in fourth grade.

97

(Good) for nothing

* *I tried gargling, but it was good for nothing.* (2)

* *Later we learned that our protest was for nothing.* (2)

* *It's for nothing to be a teacher.* (2)

1 Českou frázi "k ničemu" překládají Češi často jako *goodfor nothing* nebo jednoduše *for nothing*. V angličtině se však tyto vazby vyskytují pouze v určitých situacích.

Goodfor nothing znamená "neužitečný", "k ničemu" a obvykle se používá jen v souvislosti s lidmi.

He's dirty and lazy and good for nothing.

His son's a good-for-nothing fool.

For nothing znamená buď "zdarma", nebo "k ničemu/nadarmo"; v tomto druhém smyslu je však použití omezeno jen na několik idiomatických spojení.

He said he'd fix it for nothing.

All that work/All those preparations for nothing!

For nothing se nezřídka objevuje ve větách záporných a znamená pak "ne bez příčiny".

It was not for nothing that he was called a traitor.

2 Nejvhodněji lze české "k ničemu" přeložit výrazy *useless*, *no good*, *ineffective*, *unsuccessful* nebo různými slovesnými vazbami.

I tried gargling, but it was no good/it didn't help.

That tool is useless.

Later we learned that our protest had made no difference/had had no effect/had been unsuccessful.

There's no point in/It's not worth being a teacher.

98

Genitive (Genitiv)

1 "Místní" genitiv

*** I go to my grandmother every weekend.**

*** Sometimes they came to us for the evening.**

Uvedete-li ve větě osobu nebo její jméno k označení místa, kde bydlí, nezapomeňte použít přivlastňovací pád. Někdy se k němu dodává i slovo *place* (méně často *house, flat* atd.). Se zájmenem přivlastňovacím některý z výše uvedených výrazů uvést musíte.

I go to my grandmother's (house) every weekend.

We can go back to John's (place) after the film.

Sometimes they came to our place for the evening.

Why don't we hold the meeting at your place?

2 Vazba dvojího genitivu

*** He was discussing a problem with a friend of him.**

Nezapomeňte, že ve vazbě dvojího genitivu má zájmeno nebo podstatné jméno po předložce *of* tvar přivlastňovacího pádu.

He was discussing a problem with a friend of his.

What happened to that canoe of Tony's?

3 Jeden (z několika), nebo jediný?

*** I got this from my father's friend.**

Bez kontextu spojení *my father's friend* naznačuje, že otec má jen jednoho přítele. Když však tomu tak není, je nutné použít dvojí genitiv nebo nějakou jinou vazbu.

I got this from a friend of my father's.

I got this from one of my father's friends.

4 Vazba s předložkou *of* před vedlejší větou vztahnou

*** She inherited the house of her grandmother.**

Jde-li o živou bytost a chcete-li říct, že tato bytost něco vlastní, musíte použít saský genitiv. Když však následuje blíže určující vedlejší věta, užití vazby s předložkou *of*.

She inherited her grandmother's house.

She inherited the house of that aunt (who) she nursed for ten years.

5 Přivlastňovací pád vlastních jmen

*** That wasn't in the original Shakespeare's text.**

*** I'm learning a Schubert's song.**

*** It's a still taken from some Fellini's film.**

Před přivlastňovacím pádem vlastních jmen v jednotném čísle nestojí ani členy, ani jakékoli jiné vymežující výrazy (zájmena, přídavná jména, číslovky).

That wasn't in Shakespeare's original text.

I'm learning a song by Schubert.

It's a still taken from one of Fellini's films.

6 Vlastní jména jako část pojmenování

*** It was staged in the Tyl's Theatre.**

Jestliže je nějaká instituce pojmenovaná po význačné osobě, přivlastňovací pád se neuvádí.

It was staged in the Tyl Theatre.

He works at the Banting Institute.

99

Gerund or infinitive (Gerundium nebo infinitiv)

S některými slovesy a přídavnými jmény se pojí infinitiv i gerundium. Je však třeba dávat pozor na významové rozdíly. Největší potíže působí cizincům tyto výrazy:

1 *Afraid*

Znamená-li "bát se něco udělat", lze obvykle použít obou forem.

She's afraid to walk/of walking home in the dark.

Vyjadřuje-li však "bát se, že . . ." nebo "bát se, aby ne . . .", je možné jen gerundium.

She's afraid of falling off bridges.

I came in on tiptoe as I was afraid of waking him.

2 Go on

*** He welcomed the guests and went on introducing the speaker.**

Go on + gerundium znamená pokračovat v prováděné činnosti.

Despite the interruptions, he went on talking.

Go on + infinitiv znamená přejít k činnosti jiné.

He welcomed the guests and went on to introduce the speaker.

3 Like a dislike

*** I like leaving my desk neat and tidy when I finish work. (a)**

*** She really dislikes to do the dishes. (b)**

a Jestliže sloveso *to like* znamená "mít požitek z něčeho/rád něco dělat", může po něm následovat gerundium i infinitiv (zvláště v americké angličtině). Pokud však *like* znamená "povazovat něco za správné", je třeba užít infinitiv.

She likes cooking/to cook Chinese meals.

I like to leave my desk neat and tidy when I finish work.

Rozdíl mezi gerundiem a infinitivem je i v záporných větách a souvisí do jisté míry s uvedeným rozdílem ve větách kladných; *I don't like to do it* obvykle znamená, že to nedělám (protože to nepovažuji za správné), zatímco *I don't like doing it* znamená, že to dělám, i když se mi to nelíbí. Srovnajte:

I didn't like to disturb him, so I went away.

I didn't like disturbing him, but I had to have an answer right away.

Viz též 132.

b Sloveso *dislike* se pojí pouze s gerundiem.

She really dislikes doing the dishes.

4 Prefer – viz 188.

5 Remember

*** I remember to have seen him as a boy.**

Pamatovat/vzpomínat si na své počínání nebo na něco, co se přihodilo, vyjadřuje *remember* + gerundium.

I remember seeing him when I was a boy.

Remember + infinitiv znamená pamatovat/nezapomenout na to, co je/bylo potřeba udělat.

Are you sure you'll remember to buy some wine?

6 Stop

*** When I was 16 I stopped to go to that school.**

Přestat něco dělat, ustát v činnosti vyjadřuje *stop* + gerundium.

When I was 16 I stopped going to that school.

Stop + infinitiv znamená přerušit činnost s účelem podniknout něco jiného.

He stopped to light his cigarette.

7 Try

Try + gerundium znamená udělat něco na zkoušku, abychom zjistili, co se stane.

If you're too fat, why don't you try jogging every day?

Try + infinitiv znamená zkusit dosáhnout něčeho obtížného.

I tried to pass the exam, but it was hopeless.

Srovnajte:

He's been trying to get a job for months – he even tried advertising in the newspapers.

8 Watch, see, hear, observe

Gerundium po těchto slovesech naznačuje, že jsme byli svědky děje, který už probíhal, když jsme jej začali sledovat.

I watched him eating his lunch, and it was horrible.

She saw him entering the house.

As I passed the house, I heard her singing.

Infinitiv (pozor – bez *to!*) naopak naznačuje, že jsme byli svědky celého děje.

I watched him eat his lunch and then order a second one.

She saw him enter the house and go upstairs.

I once heard Maria Callas sing in Tosca.

Infinitiv *s* používáme po slovesech *see*, *observe* a *hear* v trpném rodě.

He was heard to say she was a fool.

100

Gifted, talented

*** He's very talented for languages.**

Gifted a *talented* se používají jako přívlastek před podstatnými jmény nebo ve jmenném přísudku s předložkou *in*. *Gifted* se také objevuje s předložkou *with* a *talented* s předložkou *at* (zvláště následuje-li gerundium).

Peter's a gifted/talented linguist.

I'm afraid he's not very talented/gifted in dealing tactfully with the authorities.

He's gifted with a great feeling for languages.

He's very talented at learning foreign languages.

Často se také vyskytují podstatná jména *gift*, *talent* a *flair*.

He has a great gift/talent/flair for languages.

101

Give a put

*** Could you give the groceries somewhere else, please?**

*** Give the goose into the oven.**

*** He told me to give the jumper into the washing machine.**

Předávání nějakého předmětu někomu vyjadřujeme slovesem *give*, a přemístění předmětu v prostoru slovesem *put*.

Could you put the groceries somewhere else, please?

Put the goose in the oven.

He told me to put the jumper in the washing machine.

102

Glad: I'd be glad

*** I'd be glad if you could come.**

*** I'd be glad if you didn't ride your bike in the town.**

I'd be glad se používá ve větách typu *I'd be glad to help you* (Rád bych vám pomohl). "Byl bych rád" nelze překládat jako *I'd be glad*. Anglické ekvivalenty věty "Byl bych rád, kdybys přišel" jsou:

I'd be pleased if you could come.

I'd like you to come.

I'd appreciate it if you could come.

Je-li vedlejší věta záporná, používá se často vazba *I'd rather*.

I'd rather you didn't ride your bike in town.

103

Ground

*** In the room next door, several people were sitting on the ground.**

Ground označuje v angličtině povrch země; "zem" jako podlaha uvnitř budovy je *floor*.

In the room next door, several people were sitting on the floor.

104

Had better

*** If you're going to the party, you'd better to bring a bottle of wine. (1)**

*** I'd better be happy than rich. (2)**

*** You'd better (to) have gone there. (3)**

1 Spojení *had better* se poji s infinitivem bez *to*.

If you're going to the party, you'd better bring a bottle of wine.

2 Pamatujte si, že toto spojení vyjadřuje, že nějaká činnost by byla lepší než jiná; znamená totéž co *should/ought to* + infinitiv.

It's ten o'clock – you'd better go to bed, Johnny.

Nejasnosti kolem této vazby vedou často k záměně se spojením *would rather*.

I'd rather be happy than rich.

3 Vazba *had better* + minulý infinitiv v angličtině neexistuje.

You should have gone there.

105

Half

* *In the half of the 13th century, plague devastated Europe.* (1)

* *Our car broke down in the half of our journey to Prague.* (1)

* *A half an hour passed before he returned.* (2)

* *He drank half of a bottle of milk.* (3)

* *The head talked to us for one and a half hour!* (5)

* *He comes to visit us every half a year.* (6)

1 Doslovný překlad českých výrazů “na polovině” a “v polovině” není možný. Různé situace vyžadují různé formulace.

In the middle of the 13th century, plague devastated Europe.

Midway through the 13th century, plague devastated Europe.

In the mid-13th century, plague devastated Europe.

Our car broke down halfway to Prague.

We had gone halfway to Prague when our car broke down.

Halfway through his studies he decided to drop out.

At the halfway point in the match, the score is 5: 3.

2 Neurčitý člen se před *half* většinou nepoužívá.

Half an hour passed before he returned.

There's half a chicken in the fridge.

3 Když umístíme *half* před podstatné jméno, můžeme (ale nemusíme) použít předložku *of*; nikdy ji však nepoužíváme ve spojení s mírami, váhami a výrazy *loaf*, *bottle*, *glass* apod.

No one knows where Peter is half (of) the time.

It's only half a mile from here.

They must weigh more than half a kilo.

He drank half a bottle of milk.

Half a loaf is better than none.

4 Před osobním zájmenem se *of* vždycky používá.

I expect about half of them will pass.

5 Výraz *one and a halfse* pojí s podstatným jménem v množném čísle.

The head talked to us for one and a half hours!

6 Výraz *half a year* se v angličtině vyskytuje jen zřídka; místo něj říkáme *six months*.

He comes to visit us every six months.

106

Handy

* *Ask John – he's very handy.*

Ve významu “šikovný”, “zručný” musí být *handy* blíže určeno.

She's very handy with a pair of scissors.

He doesn't seem to be very handy round the house, does he?

V jiných případech je nutné hledat jiné způsoby vyjádření.

Ask John – he's very good with his hands.

Ask John – he can fix/mend/repair anything.

Ask John – he's good at repairs/practical jobs like that.

107

Happy a lucky

* *The pre-school age is a very lucky period in one's life.*

* *Monday is my happy day.*

Happy znamená “naplněn radostí/štěstím”, “svrchovaně spokojený”, “šťastný”.

The pre-school age is a very happy period in one's life.

Lucky znamená “mající/přinášející štěstí”, “způsobený šťastnou náhodou”.

Monday is my lucky day. Pondělí je můj šťastný den.

It was a lucky choice/chance. Byla to šťastná náhoda.

Srovnejte:

She's a happy child – I've never seen her cry.

She's a lucky child – the lorry just missed her by inches.

108

* **Happy end**

* **Everyone enjoys films with a happy end.**

Kupodivu tento zdánlivě anglický výraz není vlastně docela správný: ti, jejichž rodným jazykem je angličtina, říkají *happy ending*.

Everyone enjoys films with a happy ending/that end happily.

109

Hard a hardly

* **We had to work hardly all day.**

Nezapomínejte, že *hard* znamená nejen “těžký”, ale i “těžce”.

It was a hard job – we had to work hard all day.

Hardly znamená “stěží”, “těžko”.

There was hardly anyone at the party.

I learnt hardly anything from that lecture.

110

Have a be

* **He has about 20 years of age.** (1)

* **Today we have Tuesday.** (2)

* **The concert had a great success.** (3)

* **The conference had a high level.** (3)

* **Their car has blue colour.** (3)

* **Everything has its reason.** (3)

* **What point does it have?** (3)

V mnoha případech, kdy čeština používá sloveso “mít”, angličtina má sloveso *to be*.

1 Míry, teplota, věk

The room is approximately four metres by five metres.

It's only 2 degrees above zero.

He's about 20 years old/of age. (viz 9)

2 Dny

Today is Tuesday.

Tomorrow is his birthday.

3 Různá podstatná jména abstraktní (ve větách s neosobním podmětem)

The concert was a great success.

The standard of the contributions at the conference was very high. (viz 130)

Their car is blue. (viz 51)

There's a reason for everything.

What's the point of it?

111

Have to

* **He had to come at six, and it's almost half past six now.**

Toto je velmi častá chyba, způsobená doslovným překladem českého “měl něco udělat”, které obvykle vyjadřuje, že se něco mělo stát, ale nestalo. V takovém případě je třeba říct *should/ought to/was to have (done)* nebo *was/were supposed to (do)*.

He should have come at six, and it's almost half past six now.

I was supposed to hand in my essay today, but it isn't finished.

112

Hello

Angličan se na okamžik zarazí, když při rozloučení od Čecha slyší *Well, hello*. Tuto neobvykle rozšířenou chybu mají na svědomí učebnice, které uvádějí *hello* jako ekvivalent českého “ahoj”. Zapominají však dodat, že na rozdíl od “ahoj” se *hello* užívá jen při setkání.

113

Hobby

Slovo *hobby* se v angličtině nevyskytuje tak často, jak se čeští mluvčí domnívají; používá se totiž v užším významu než “koníček” v češtině. Většinou označuje nějakou poklidnou činnost, jako třeba sbírání známek, modelářství, zahradničení, malování nebo hru na nějaký nástroj, nikoli však sport, cestování, zájem o literaturu, hudbu atd. Zde Angličané mluví o *pastimes, recreations*, ještě častěji o *leisure(-time) activities* nebo prostě *interests*.

My husband's pastimes/recreations are golf, playing the bagpipes, and trout fishing.

What sort of leisure activities are you interested in?

My interests include photography and bird watching.

114

Hour

*** Teachers in Czechoslovakia teach 19 hours a week.**

Slovo *hour* označuje jednotku času (60 minut). Hodina vyučovací je *class, lesson* nebo *period*.

Teachers in Czechoslovakia have/teach 19 classes/lessons a week.

After our history period we have a break.

Na vysokých školách se přednáškám a seminářům obecně říká *classes*; hovoříme-li konkrétněji, *a seminar, a lecture, a class*.

This term we have 36 classes a week.

I don't feel like going to my historical grammar lecture/seminar.

There were only two of us at the practical English class yesterday.

115

House

*** We live in a rather large old family house. (1)**

*** There are forty flats in this house. (2)**

1 Slovo *house* označuje příbytek pro jednu rodinu; proto angličtina výraz *** family house** nepotřebuje a rodili mluvčí jej nepoužívají.

We live in a rather large old house.

Je-li třeba, lze upřesnit, o jaký dům se jedná.

It's almost impossible to buy a detached house these days.

This neighbourhood is mostly made up of semidetached houses.

Terraced houses have become very popular lately.

Americká angličtina nemá žádný zvláštní výraz pro samostatný rodinný dům (brit. *detached house*); dvojdomek (brit. *semidetached house*) je *double (house)*; řadový dům (brit. *terraced house*) se řekne *row house*, a když je moderní, *town house*.

2 Byty jsou v “obytných domech” – *blocks of flats*, v americké angličtině *apartment houses/buildings*.

There are forty flats in our block.

I tady lze upřesnit, jde-li o státní byt (*councilflat*), o byt v soukromém vlastnictví (*privately-ownedflat*) nebo o družstevní byt (*cooperative flat*).

116

***How... called?**

*** How is it/”sestřenice” called in English?**

Spojení ***How is it called** v angličtině neexistuje. Užívají se jiné fráze:

What's the English for "sestřenice"?

What's "sestřenice" in English?

How do you say "sestřenice" in English?

Držite-li v ruce nějaký předmět nebo ukazujete-li na něj, můžete užít *this/that*.

What's this/that called in English?

What do you call this/that in English?

117

***How . . . like?**

*** How is the weather like in Canada?**

Když se ptáme na povahu nebo charakteristické vlastnosti lidí nebo věcí, použijeme vazbu *what . . . like*.

What is the weather like in Canada?

I don't know what the situation will look/be like in a month's time.

118

How long

*** How long are you in Czechoslovakia?**

Uvedená věta není správná a zanechává posluchače na pochybách, jde-li o dobu v Československu už strávenou, nebo o pobyt teprve začínající. Podle situace se ptejte:

How long have you been in Czechoslovakia? Jak dlouho už jste v Československu?

How long are you going to be/will you be in Czechoslovakia? Jak dlouho budete v Československu?

How long are you in Czechoslovakia for? Na jak dlouho jste v Československu?

119

-ic a -ical

*** He studied the classic languages. (1a)**

*** It was written in an essayistic style. (2)**

*** The town hall is not very interesting from an architectonic point of view. (2)**

Celá řada anglických přídavných jmen má koncovku *-ic* nebo *-ical*. Bohužel neexistuje žádné obecně platné pravidlo, jež by pomohlo rozhodnout, kterou z obou eventualit v daném případě zvolit. U některých přídavných jmen se vyskytují oba tvary (např. *geometric[al]*, *strategic[al]*) – a často se stává, že jeden z nich se z jazyka pomalu vytrácí, a je proto méně běžný než tvar druhý. Ve většině případů však existuje pouze tvar jeden (*aesthetic*, nikoli ***aesthetical**, ale *mechanical*, a nikoli ***mechanic**). Chcete-li mít jistotu, vyhledejte přídavné jméno ve spolehlivém slovníku.

Dávejte ovšem pozor na tyto dva případy:

a) kdy existují oba tvary přídavného jména, ale významově se liší;

b) kdy české přídavné jméno s koncovkou “-ický” nemá v angličtině odpovídající výraz s koncovkou *-ic* nebo *-ical*.

1 Nejběžnější přídavná jména mající oba tvary, ale lišící se významově, jsou:

a *classic* – všeobecně známý, typický, osvědčený, klasický

“The way how” is a classic mistake made by Czechs speaking English.

It was a classic case of mistaken identity.

Classical (někdy psané s velkým písmenem) se vztahuje ke kultuře antického Řecka a Říma nebo k dílům období klasicismu 18. a 19. století. *Classical music* většinou označuje jakoukoliv vážnou hudbu, především z období před 20. stoletím.

He studied the Classical languages/Classics.

He prefers classical music to pop music.

b *economic* – týkající se ekonomie (ekonomický) nebo ekonomiky země (národohospodářský/hospodářský)

the economic state of the nation economic theory

Někdy také znamená “výnosný, přinášející zisk”

an economic rent

economical – šetrný, hospodárný, úsporný

an economical car an economical housekeeper

c *electric* – poháněný elektrickým proudem, vyrábějící elektrický proud

an electric train/light bulb/clock/iron/generator

Ale pozor – říkáme *electrical appliances/apparatus*.

Electrical se používá ve všech ostatních případech.

an electrical engineer electrical energy

the electrical industry

d *Historic* označuje události, které jsou mezníky v dějinách; místa a budovy pojící se s tímto přídavným jménem sehrály důležitou úlohu v minulosti anebo jsou historicky a esteticky cenné.

a historic battle/occasion

This is the historic railway carriage where the peace treaty was signed.

There was a beautiful street lined with historic buildings.

historical – zabývající se vědeckým zkoumáním historie; čerpající látku z minulosti; skutečně v minulosti existující (jako opak k fiktivnímu)

historical research *a historical novel*

Robin Hood was probably not a historical figure.

2 Celá řada přídavných jmen zakončených na “-ický” nemá v angličtině tvarově odpovídající ekvivalenty.

It was written in an essay-like style/a style resembling that of an essay.

Někdy se zase setkáme s tvarově odpovídajícími protějšky, které se však zřídka používají; např. *architectonic* je výraz čistě technický a běžně se nevyskytuje. Obvykle používáme přídavné jméno *architectural* nebo příslovce *architecturally*.

The town hall is not very interesting architecturally.

Když máte pochybnosti, podívejte se raději do slovníku..

120

If a whether

* *They had to choose if to take him or leave him behind.* (1a)

* *Jane telephoned me, whether / if I'd be going to the party.* (1b)

* *Write to him if it's true.* (1b)

* *We should make the best of our lives. If we are able to do this depends on our characters.* (2)

1 Nepřímá řeč

a Přímé otázky bez tázacího výrazu na začátku převádíme do nepřímé řeči pomocí *if* nebo *whether*.

I don't know if/whether I should accept the offer.

Jsou-li uvedeny dvě eventuality, *whether* je běžnější, především ve spisovné angličtině.

He wants to know whether/if you're coming or going.

Please inform us whether you wish your subscription to be renewed or cancelled.

Po infinitivech a předložkách se používá *whether*, nikoli *if*.

There's still the question of whether he should be allowed to come.

They had to choose whether to take him or leave him behind.

b Mluvíme-li o někom, kdo pátral po informacích dopisem, telefonicky, atd., nestačí vytvořit vazbu jen ze slovesa vyjadřujícího, jakým způsobem byly informace zjišťovány (*write, phone* atd.) a z předmětné věty s *if/whether*, ale je potřeba připojit nějaké sloveso zjišťovací – např. *to ask, to find out, to learn*.

Write to him and ask him if/whether it's true.

Jane telephoned me and wanted to know if/whether I'd be going to the party.

2 V případech, kdy nejde o nepřímou řeč, používáme *whether*.

We should make the best of our lives. Whether we are able to do this depends on our characters.

121

Imagination

* *My imagination of an ideal home is as follows.*

* *What's your imagination of your future job?*

Význam podstatného jména *imagination* viz 88.

V uvedených příkladech je třeba užít výraz *idea* nebo parafrázovat slovesem *picture*.

My idea of an ideal home is as follows.

How do you picture your future job?

122

It

1 *It a this*

* *The whole family – it means my uncle, grandparents, parents, brother and myself – went out to lunch.*

* *I was rather disappointed with the play. It was mainly due to the bad acting.*

*** *He had lost his wallet, and because of it he couldn't pay for a hotel room.***

Při doplnění, vysvětlení nebo shrnutí se *it* vztahuje pouze na neosobní podstatné jméno, které se vyskytuje v předchozí části promluvy, zatímco *this/that* na celé sdělení nebo jeho část. Srovnejte:

He asked her to go to a film. She found it funny. (Film ji pobavil.)

He asked her to go to a film. She found this funny. (Pobavil ji tím, že ji pozval.)

Nesprávné *it* se často vyskytuje v překladu vazby “to znamená” a ve větách s *because* nebo *due to*.

The whole family – that means my uncle, grandparents, parents, brother and myself – went out to lunch.

I was rather disappointed with the play. This was mainly due to the bad acting.

He had lost his wallet, and because of this he couldn't pay for a hotel room.

2 *It is*

*** *Several things appeal to tourists. It is the castle, the museum and the old cathedral.***

“*Je to . . .*” se často objevuje na začátku vět, ve kterých Češi vyjmenovávají řadu věcí. Například:

Divákům se na festivalu líbí především italské filmy. Je to třeba X, Y a Z.

Turisty tam přitahuje mnoho věcí. Je to například hrad, muzeum a stará katedrála.

Některé divadelní soubory hostují v Divadle na provázku. Je to Divadlo X, HaDivadlo a také cizí soubory.

V angličtině takové věty přípravným *it is* nezačínají. Vyskytují se v nich však výrazy *especially, including, among them* atd.

The festival-goers are particularly enthusiastic about Italian films, especially X, Y and Z.

Many things there appeal to tourists, among them the castle, the museum and the old cathedral.

Several theatre companies have appeared as guests at Divadlo na provázku, including Divadlo X and HaDivadlo as well as foreign companies.

3 Nadbytečné *it*

*** *What's missing in the book, it's any sense of reality.***

*** *To improve the situation, it's not a matter of only a few years.***

*** *Whether he comes or not, it's up to him.***

Nezapomínejte, že v souvětích tohoto typu přebírají úlohu podmětu věty podmětne začínající spojkami *that, whether, if*, infinitivem nebo zájmeny jako *who, what, which, where*, a proto je *it* v řídicí větě nadbytečné.

What's missing in the book is any sense of reality.

To improve the situation is not a matter of only a few years.

Whether he comes or not is up to him.

123

Just (právě)

*** *Why do you like just these foods?* (2)**

*** *Why were just these regions chosen for national parks?* (2)**

*** *The situation won't change. – I disagree. I think it's just we who are responsible for changing things.* (2)**

*** *As a boy I kept a diary, and just thanks to this I learned how to express myself clearly.* (2)**

1 Je-li “právě/zrovna” ve větě ve funkci příslovce, lze je do angličtiny přeložit výrazem *just*.

He's just getting ready. George has just left.

2 Vyskytuje-li se jako částice zdůrazňovací, jeho vyjádření v angličtině je složitější.

Před určitým členem a tázacími výrazy typu *when, what, how* atd. se běžně užívá *just*:

That's just the thing I wanted to speak to you about. .

This coat is just what I've been looking for.

Před ukazovacími zájmeny, jako *this, these* atd., se však vyskytuje jen zřídka, pokud ovšem nenásleduje vedlejší věta vztahná.

It was just this kind of situation (that) we were trying to avoid.

Jinak se nejlépe uplatní výrazy *particular* nebo *in particular*.

Why do you like these foods in particular?

Why were those particular regions chosen for national parks?

V ostatních situacích se *just* obvykle nepoužívá. V promluvě se žádaného zdůraznění dosáhne přízvukem a intonací. V písemném projevu lze užít např. vazby *the one(s) who/that* nebo *it is/was*.

*The situation won't change. - I disagree. I think we're the ones who are responsible for improving things.
As a boy I kept a diary, and I think it was thanks to this that I learned how to express myself clearly.*

124

Known

* *That man over there is a known painter.* (1)

* *She began her speech with a known quotation.* (2)

1 Označení lidí

V neutrálním významu se *known* používá jen v přísudku.

Mark Twain is (well-)known to readers all over the world.

Před podstatným jménem má *known* poněkud jiný smysl; označuje totiž osobu, o které je známo, že se zabývá podezřelou, často protizákonnou činností.

The police say the assassination was the work of a known terrorist.

V neutrálním smyslu používáme před podstatným jménem přívlastek *well-known*.

That man over there is a well-known painter.

2 Označení věcí

Před podstatným jménem vyjadřuje slovo *known* něco (často nepřijemného), co bylo dokázáno nebo se všeobecně uznává – *a known truth, a known fact*.

It's a known fact that he's engaged in arms smuggling.

Když chceme vyjádřit, že něco je známo mnoha lidem, je nejlepší říct *well-known* nebo *familiar*.

She began her speech with a well-known/familiar quotation.

125

Last

* *In the last time/years prices have risen very sharply.*

* *I haven't been there in the last time.*

Spojení * *in the last time/years/ months/weeks* atd. se v angličtině nevyskytují. Místo nich použijte vazby *in recent years/months/weeks; in the past/last few years/months/weeks; in the past/last couple of years/months/weeks* (hovorově “pár”, tj. přibližně dva: viz 59); *in the last/past year/month/week or two; recently*.

In the past few years, prices have risen sharply.

I haven't been there recently.

The situation in that part of the world seems to have improved in recent months.

126

Last a take

* *Our holiday took ten days.*

* *How long will it last for me to get to Prague?*

Češi často zaměňují slovesa *last* a *take*, protože obě se mohou do češtiny překládat slovesem “trvat”. Základní rozdíly jsou patrné z následujícího vysvětlení.

Last znamená “trvat”, “vydržet”, “nezkazit se/zůstat neporušený”. Podmětem může být osoba, věc, činnost nebo stav.

Our holiday lasted ten days.

These apples will last over the winter.

Her anger won't last much longer.

Slovesem *take* vyjadřujeme, jak dlouho trvá něco udělat. Podmětem může být osoba, věc, činnost nebo neosobní, zástupné *it*.

She takes all day to do her makeup.

The preparations took a lot of time.

It will take us five minutes to get there.

V některých případech se použití těchto sloves překrývá, především jde-li o činnost. Zapamatujte si, že slovesem *last* spíše konstatujeme, zatímco *take* naznačuje osobní účast, tj. čas, který člověk potřebuje k vykonání něčeho určitého.

Srovnejte:

The exam lasted longer than I had expected.

The exam took (me) longer than I had expected.

The trip to Vienna lasts three hours.

The trip to Vienna will take (you) three hours.

127

Lazy

* *Tommy's lazy to clean his room.*

Když o někom tvrdíme, že je líný něco udělat, musíme říct *is too lazy to do st.*

Tommy's too lazy to clean his room.

128

Learn a study

* *This evening I have to learn for my exam in French.* (2)

* *What are you doing? – Learning.* (2)

* *The German class ended, and next we had to learn maths.* (3)

* *You'll have to learn very hard to pass the grammar exam.* (4)

* *John seems to be learning well at school.* (5)

Používat správně slovesa *learn* a *study* není vždy jednoduché. Povšehně lze rozlišovat tato slovesa takto: *Study* vyjadřuje proces osvojování znalostí čtením, poslechem nebo pozorováním, tj. učení se, zatímco *learn* naznačuje výsledek tohoto procesu, tj. skutečnost, že jsme jisté znalosti nabyli – naučení se. Rozdíl je patrný z následujícího příkladu:

I've been studying this lesson for two hours, and I think I've finally learned it.

Ještě je třeba však uvést několik podrobností.

1 Sloveso *learn* se téměř vždy pojí s předmětem, a to buď vyjádřeným, nebo nevyjádřeným, avšak z kontextu zřejmým.

I'm trying to learn these irregular verbs.

Do you think he'll ever be able to ride a bicycle? – Oh, he'll learn.

Pouze výjimečně lze *learn* použít v obecném smyslu i bez předmětu.

In the first year of its life, a child learns very quickly.

(You/We) Live and learn. Člověk se pořád učí.

Takové užití je však vzácné; v převážné většině případů, kdy neuvádíme, co se učíme, musíme použít sloveso *study*.

2 *Study* se vyskytuje s předmětem i bez něho.

This evening I have to study my French grammar/for my French exam.

What are you doing? – Studying.

Také může znamenat studovat (něco) na univerzitě nebo na gymnáziu.

I plan to study (history) at university next year.

V hovorové angličtině sloveso *study* v tomto významu často nahrazujeme slovesem *do*.

Are you doing any languages?

Naopak k vyjádření, že se něco učíme mimo rámec studia na škole, použijeme sloveso *learn*.

I'd like to learn French someday.

3 Hovoříme-li o osvojení látky z vyučovaného předmětu, používáme sloveso *do*.

The German class ended, and next we had to do maths.

4 Ve větách bez přímého předmětu se často místo *study* použije *work*, zvláště ve smyslu “pilně se učit”.

You'll have to work (very hard) to pass the grammar exam.

They have to work too hard at Janet's school.

5 V angličtině nepoužíváme vazbu * *study well/badly*. Volíme jiné formulace.

John's doing well/badly (at university).

John's making good/no progress (at school).

John's a good/bad student/pupil.

John's got good results (at school).

129

Let

* *Mum wouldn't let me to play with those boys.* (1).

* *Let him alone!* (2)

* *Tell David to let the window open when he goes home.* (2)

1 Po *let* následuje infinitiv bez *to*.

Mum wouldn't let me play with those boys.

Lze zde použít i o něco méně hovorové sloveso *allow*, které se pojí s infinitivem s *to*.

Mum wouldn't allow me to play with those boys.

2 Nezaměňujte *let* (nechat – dovolit) s *leave* (nechat – ponechat).

Leave him alone!

Tell David to leave the window open when he goes home.

130

Level

* *His English is on a very low level.*

* *The amateur theatres in Brno are on a high level.*

* *The fair offers an opportunity of seeing what the level of the engineering industry is like.*

Výraz *level* ve smyslu úrovně kvality nebo místa na žebříčku úspěchů používáme s genitivní předložkou *of* a s přídavným jménem jako přívlastkem nebo ve jmenném přísudku určujícím kvalitu předmětu hovoru.

The level of insight in the novel is remarkably high.

His reviews reveal a high level of intelligence.

The level of his English is very low.

Neuvedeme-li výslovně, o úroveň čeho se jedná, je vhodné použít slovo *standard* nebo různé opisys.

The amateur theatres in Brno have achieved very high standards.

His English is very bad.

The fair offers an opportunity of seeing how advanced the engineering industry is.

131

Life

* *To achieve this would be my life success.*

* *He knew at once that she was his life partner.*

* *They are too young, and lack life experience.*

* *It was his life chance.*

Life se jako přívlastek před podstatným jménem vyskytuje jen zřídka, vlastně jen v několika ustálených idiomatických spojeních – např. *life work, life story, life cycle: He considered it his life work to bring peace to the two communities.* Jinak každý případ vyžaduje svůj zvláštní způsob vyjádření.

To achieve this would be the greatest success/triumph of my life.

She/Music was the love of his life.

He knew at once that she would be his partner for life.

They are too young and inexperienced.

It was the chance of a lifetime for him.

132

Like

* *He had to admit that he liked better Budapest.* (1)

* *I very like this type of room.* (2)

Ve větách se slovesem *like* a s příslovcem blíže je určujícím se ve slovosledu velmi často vyskytují dvě základní chyby.

1 Ve spojení *like . . . better* je třeba umístit předmět mezi *like* a příslušné příslovce.

He had to admit that he liked Budapest better.

She likes the kind of coffee you can get at the market better.

Je-li předmět příliš rozsáhlý, je mnohdy lépe použít sloveso *prefer*.

She prefers the kind of coffee you can get at the market.

2 Chcete-li říci, že se někomu něco velice líbí, přeložte “velice” anglickým *very much* a umístěte je na konec věty.

I like this type of room very much.

V méně hovorovém projevu, a je-li předmět opravdu rozsáhlý, je možné klást *very much* před *like*.

I very much like singing songs I learned from my mother when I was a child.

Viz též 99.

133

Look (Vypadat)

* *The situation looked desperately.* (1)

* *I have no idea how his flat looks like.* (2)

* *The book describes how it will look after a war.* (2)

* *I wondered what the party would look like.* (2)

* *He looked like dead.* (3a)

* *Trees in blossom look like covered with snow.* (3b)

1 Českému “vypadat + příslovce” odpovídá anglické *look* + přídavné jméno.

The situation looked desperate.

He looked very unhappy when I last saw him.

2 V angličtině se tázačí *how* používá se slovesem *look* pouze zřídka. V tomto spojení se vyskytuje asi jen v jediné situaci – když chceme zjistit něčí názor na oblečení, nově vymalovaný pokoj ap. Například když si v obchodě zkusíme nové šaty, s velkou pravděpodobností se obrátíme na svého společníka s dotazem: *Well, how does it look?* nebo *How do I look?* A v odpovědi bude opět přídavné jméno: *Wonderful!* nebo *(You look) Very elegant.* V ostatních případech použijeme *what . . . look like* (viz 117).

I have no idea what his flat looks like.

Když však chceme zjistit více než pouze to, jak někdo nebo něco vypadá, když se ptáme na povahu, charakteristické rysy, pak použijeme místo *look* sloveso *be*.

The book describes what it will be like after a war.

I wondered what the party would be like.

What's it like in your family at Christmas time?

3 *Look like* se nepojí s přídavným jménem; obvykle následuje jmenná vazba: *He looked like a complete fool.*

a Tam, kde v češtině po “vypadá jako” následuje zpodstatnělé přídavné jméno, v angličtině stojí *look* s přídavným jménem.

He looked dead/alive/blind.

b Tam, kde čeština použije vazbu “vypadá, jako by/jako kdyby”, angličtina má vedlejší větu s *as if/though* (viz 20).

He looked as if he was dead.

Trees in blossom look as if they were covered with snow.

134

Look (Podívat se)

* *I have to look what the time is first.*

* *Just let me look if they have any lemons.*

V tomto případě nemůže být po slovese *look* vedlejší věta. Rodilý mluvčí použije jiné sloveso – *see* – nebo zcela hovorově *look and see*.

I have to see what the time is first.

Just let me (look and) see if they have any lemons.

135

Look forward to

* *I'm looking forward to see Prague.*

Zapamatujte si, že anglický ekvivalent českého “těšit se na” zní *look forward to*; to je tedy předložka a musí po ní proto následovat podstatné jméno nebo gerundium, nikoli infinitiv.

I'm looking forward to (seeing) Prague.

136

Make

* *They made me to do it.*

Ve smyslu “přinutit”, “přimět” se sloveso *make* pojí v činném rodě vždy s infinitivem bez *to*.

They made me do it.

He loves making us learn lists of phrasal verbs.

Po slovesu *force*, které je výrazově poněkud silnější, používáme *to*.

They forced me to do it.

V trpném rodě však mají obě slovesa infinitiv s *to*.

I was made/forced to do it.

137

Man

* *Every man is said to have dreams at night.* (4)

* *These things differ from man to man.* (4)

* *I'm the kind of man who always gets nervous at exams.* (ústy ženy) (4)

* *Man always finds things to complain about.* (4)

1 Nezapomínejte, že nejčastější význam podstatného jména *man* v angličtině je “muž”. Užívá se v jednotném i množném čísle. Někdy zdůrazňuje mužnost (asi jako české slovo “chlap”).

There's a man out there who wants to speak to you.

Some men never trust their wives.

Don't cry like that – be a man.

2 Mluví-li se o mužích obecně, je možné použít podstatné jméno *man* v jednotném čísle a bez členu.

Man is more warlike than woman.

Dnes však zní taková věta značně archaicky, a proto raději užíváme množné číslo.

Men are more warlike than women.

3 Podstatné jméno *man* v jednotném čísle a bez členu se dá také použít k označení celého lidstva.

Man seems well along the road to total self-destruction.

Avšak i tato věta působí dnes zastarale; zní mnohem přirozeněji, nahradíme-li *man* výrazy *mankind* nebo *humanity*.

Humanity/Mankind is well along the road to total self-destruction.

4 A konečně *man* může také znamenat lidskou bytost obecně: “člověk – lidé”.

Man proposes, God disposes. Člověk míní, pánbůh mění.

All men must die.

V tomto smyslu se slovo *man* používá obvykle v množném čísle; v jednotném čísle je najdeme ponejvíce ve rčeních. V obou případech dnes však působí poněkud archaicky a není příliš běžné. V jednotném čísle dochází často k záměně se slovem *man* = “muž”, a proto obvykle volíme jiný způsob vyjádření – např. *person*, *individual* nebo *everyone*.

Everyone/Every individual is said to have dreams at night.

These things differ from person to person.

Tyto výrazy jsou neodmyslitelné především tam, kde o sobě vypovídá žena.

I'm the kind of person who always gets nervous at exams.

Ve všeobecně míněných tvrzeních a prohlášeních se vesměs používá množné číslo *people*.

It used to be thought that people would never be able to fly to the moon.

People always find things to complain about.

Stručně řečeno: nejlepší je omezit užívání podstatného jména *man* na případy, kdy opravdu znamená “muž”, nikoli “člověk” nebo “lidstvo” nebo “lidé” všeobecně.

138

Mark

* *What mark of toothpaste do you use?* (1)

* *She gave me a cap with the Adidas mark on it.* (2)

1 “Výrobní značka” se anglicky neřekne *mark*.

Mluvíme-li o drobném spotřebním zboží, jehož podstatou není žádný mechanismus, uijeme slovo *brand*.

What brand of toothpaste do you use?

There's a new brand of whisky on the market.

Značka strojů nebo přístrojů je *make*.

He can't decide what make of car/video recorder to buy.

V obou těchto případech lze v hovorové angličtině užít výrazy *kind* nebo *sort*; jejich obecnost však může vést k nejasnosti (např. *kind of car* znamená “značka” i “druh” auta – kombi, kabriolet atd.).

2 Emblém firmy nebo organizace je *logo*.

She gave me a cap with the Adidas logo on it.

139

Marry a divorce

* *Apparently John married with Jane in the end.* (1)

* *Henry VIII divorced from Catherine in 1533.* (1)

* *Last week they became married.* (2)

* *He plans to divorce and then marry Jane.* (2)

* *His daughter (got) married (in)to Italy.* (3)

1 Ke slovesům *marry* a *divorce* se předmět nepřipojuje předložkou.

Apparently John married Jane in the end.

Henry VIII divorced Catherine in 1533.

Trpný tvar a přídavné jméno *married* se však běžně pojí s předložkou *to*, *divorced* s předložkou *from*.

Apparently he's married to Jane.

Henry VIII was divorced from Catherine in 1533.

2 Slovesa *marry* a *divorce* se vyskytují i bez předmětu.

My old Aunt Anne never married.

I told you they'd decide to divorce.

Dnes však v angličtině převládá tendence používat spojení *get married* a ještě častěji *get divorced/a divorce*.

My old Aunt Anne never got married.

I told you they'd decide to get a divorce/get divorced.

Máme-li na mysli svatební obřad nebo rozvodové řízení, uijeme vazbu *get married* a *get divorced*.

Last week they got married.

I think they're getting divorced next month.

3 V angličtině nemůžeme říct, že se někdo provdá nebo ožení do cizí země. Jestliže je z kontextu jasné, že osoba, o které mluvíme, již ve vlasti nežije, stačí uvést národnost jejího partnera.

His daughter married an Italian.

Jinak se musíme vyjádřit přesněji.

His daughter has moved away – she married an Italian.

Petr married an English girl and they're living in London now.

140

Mean

* *What do you think of the teachers at the language school? – Well, I mean some of them should be replaced.*

* *I don't know if I'll pass or not. What do you mean?*

Mean nelze používat ve smyslu “myslet si”, “být toho názoru”; zde je na místě sloveso *think*.

What do you think of the teachers at the language school? –

Well, I think some of them should be replaced.

I don't know if I'll pass or not. What do you think?

Zmatek způsobují pravděpodobně věty typu *I don't know what you mean by that* (Nevím, co tím myslíš/miniš), ve kterých *mean* znamená “chtít říct”, “mít na mysli”.

141

Moment

* *In that moment I couldn't say a word.* (1)

* *He managed to escape in the last moment.* (1)

* *In the moment when he saw her, he forgot everything else.* (2)

1 Ve spojeních “v tom okamžiku”, “v poslední chvíli” ap. používá angličtina předložku *at*.

At that moment, I couldn't say a word.

He managed to escape at the last moment.

2 Anglický ekvivalent české vazby “v okamžiku, kdy” je *the moment*.

The moment he saw her, he forgot everything else.

142

Money (Peníze)

* *The meal cost twenty crowns and sixty (hellers).* (1)

1 Velká Británie

Jednotné číslo slova *pence* je *penny*; oba výrazy jsou běžně nahrazovány zkratkou *p* [pi:].

1p *one p/penny*

5p *five p/pence*

27 1/2 p *twenty-seven and a half p/pence*

Jedná-li se o obnosy sestávající z liber a celých pencí, písmeno *p* se v psané formě vypouští a stejně tak slovo *p/pence* v projevu mluveném. Mezi librami a pencemi se neuzívá spojka *and*.

2.75 *two pounds seventy-five.*

Takto se uvádějí i obnosy v cizí měně.

The meal cost twenty crowns sixty.

V přívlasktu před podstatným jménem se číslovka pojí s měnovou jednotkou v jednotném čísle – *pound* a *penny/pence* (nebo běžně *p*).

a ten-pound note

a 60-p postal order

2 USA

Sumy menší než jeden dolar lze psát dvěma způsoby: způsob čtení je v obou případech stejný.

29c \$0.29 *twenty-nine cents*

U obnosů větších než jeden dolar lze užít slova *dollars* a *cents* se slučovacím *and* uprostřed.

The sale made a total profit of \$194.65 (one hundred and ninety-four dollars and sixty-five cents).

Nejčastěji se však výrazy *dollars*, *and* a *cents* vynechávají úplně.

That'll be \$26.58 (twenty-six fifty-eight).

Jako přívlaskty se obnosy uvádějí s měnovými jednotkami v jednotném čísle.

a ten-dollar bill

a 30-cent stamp

143

Monument

* *We showed the visitors the historic monuments of Brno.* (5)

* *The oldest Czech literary monuments are in the Strahov museum.* (5)

Pod českým slovem “památky” se rozumějí pamětihodnosti – umělecká díla nebo jiné starobylosti, památníky atd. Angličtina podobné slovo nemá. Používá konkrétnější výrazové prostředky.

1 *Memorial* – předmět umístěný na veřejném místě k uctění památky osoby, události atd.; pomník, památník.

The village war memorial was flanked by two lime trees.

The memorial to him took the form of a small plaque on the house where he was born.

2 *Monument* má stejný význam jako *memorial*, často však označuje větší objekty – sochy, obelisky, sloupy, budovy.

The Huss monument in the Old Town Square was dedicated in 1915.

Někdy se používá v přeneseném smyslu.

The creation of the new state was his greatest monument.

Ancient monument je oficiální výraz označující velmi starou stavitelskou památku (nebo její trosky), kterou je třeba pro

její starobylost nebo krásu zachovat.

Ancient monuments such as Stonehenge must be rigorously protected.

3 *Historic building* je jakákoli stará budova, která je pozoruhodná z hlediska historického nebo architektonického.

Most of the historic buildings in the town centre were destroyed in the war.

4 *Relic* se pojí s předložkou *of* a znamená pozůstatek z nějakého dřívějšího období (svědek minulosti).

This shield is a relic of the Hussite wars/of the Middle Ages.

5 V ostatních případech lze výraz "památky" překládat třeba takto:

We showed the visitors the historic sights/historic buildings and monuments in Brno.

The oldest Czech literary documents are in the Strahov museum.

144

Most

* *The most of the films we saw were very boring.* (1)

* *The most people break their New Year's resolutions.* (1, 2)

* *Most of Englishmen seem to enjoy queueing.* (1)

* *I enjoy most of classical music.* (1)

* *Most of people I met were very helpful.* (2)

1 Ve významu "většina" lze užít výrazy *most of* i *most*; před žádným z nich ovšem nemůže stát určitý člen. Bezprostředně po *most of* se nesmí klást podstatné ani přídavné jméno; je zapotřebí vsunout člen, saský genitiv, přivlastňovací nebo ukazovací zájmeno nebo použít osobní zájmeno.

Most of the films we saw were very boring.

I don't like most of John's friends.

They enjoyed most of their holidays in Bulgaria.

Most of us refused to believe it.

Přímo za *most* však podstatné nebo přídavné jméno stát může.

Most people break their New Year's resolutions.

Most Englishmen seem to enjoy queueing.

I enjoy most classical music.

2 *Most of* znamená větší část bližší určené věci, skupiny atd. (vyslovené nebo předpokládané); *most* + podstatné jméno znamená většinu nějaké kategorie všeobecně. Rozdíl je nejzřetelnější u podstatného jména *people* – zdá se, že právě tady dělají Češi chyby nejčastěji.

Most of the people I met were very helpful.

Most people break their New Year's resolutions.

Srovnejte také tyto další věty.

Most of the students at the party were freshers.

Most students still live with their parents.

145

Much, many, a lot

* *John's uncle has much money.* (1)

* *There was a lot of people at the party.* (1)

* *We've had much more problems in the last few weeks.* (3)

* *He isn't very much interested in young people's problems.* (4)

1 V hovorové angličtině se v kladných větách *much* prakticky nevyskytuje a *many* jen zřídka; místo nich užíváme *a lot*, *lots of*, *plenty of*.

John's uncle has a lot of money.

I got a lot of/lots of answers to my advertisement.

I answered a lot of the questions properly, but not the last two.

He's been giving us plenty of trouble lately.

Much a many se objevují především v otázkách a záporných větách, ale i tady se dnes už běžně užívají výrazy *a lot of* a *lots of* (pouze v otázkách).

Were there many/a lot of/lots of people at the party?

There wasn't much/a /lot of milk left.

Nedejte se mýlit rozdílnými tvary *a lot of a lots of*- nejsou to tvary jednotného a množného čísla. Oba je možno užít s jednotným i množným číslem. Sloveso se řídí číslem uvedeného podstatného jména nebo zájmena.

There were a lot of people at the party.

A lot of us were pleased to see him leave.

Don't worry – there's lots of time.

2 V nevhovorovém projevu se *much* a *many* ještě hojně vyskytují; i tady jsou však běžná jiná spojení – *a great deal of*+ jednotné číslo a *a large number of*+ množné číslo.

He spent a great deal of his time marking essays.

There still remain a large number of unanswered questions in the whole affair.

3 V hovorovém i nevhovorovém projevu se v kladných větách používají *much* a *many* po výrazech *too, so, as* a *very*.

There's too much talk, and not enough action.

So many people came that we ran out of food.

Find out as much as you can.

I enjoyed the evening very much.

Dávejte prosím také pozor na *much more* a *many more*. České spojení “mnohem více”, používané s jednotným i množným číslem, způsobuje, že Češi zapomínají na základní rozdíl mezi *much* a *many* (*much* se užívá s nepočítatelnými a *many* s počítatelnými podstatnými jmény).

We've had many more problems in the last few weeks.

There's much more interest in sociology now than there used to be.

4 Když *very* blíže určuje přídavné jméno nebo přídavné trpné, které má funkci přídavného jména (tj. když vyjadřuje spíše stav nebo vlastnost než skutečný děj), *much* se neužívá.

He isn't very interested in young people's problems.

I was very disappointed by the film.

They weren't very educated.

146

Much more

** He arrived much more later.*

** It's much more easier to go by taxi.*

Je překvapující, jak často se tato chyba objevuje. Před přídavnými jmény a příslovci, jejichž komparativ se tvoří pomocí *more*, se toto příslovce samozřejmě v daném spojení užít musí.

He's much more interesting than his brother.

Pozor však na přídavná jména a příslovce, jejichž komparativ tvoří přípona *-er*. Před ně *more* neklademe.

He arrived much later.

It's much easier to go by taxi.

147

Must a have to

** I must laugh when I think about it now. (1)*

** I hadn't to change any more money. (1)*

** What a marvellous offer – he has to be very generous. (2)*

** Romantic music had to shock its first listeners. (2)*

** He mustn't have been pleased when he heard the news. (2)*

** We'd better wait for the others. They must arrive any moment. (2)*

Problémů se slovesem *must* je neuvěřitelně mnoho a jsou opravdu různorodé, třeba už jen proto, že se užívá v americké angličtině poněkud jinak než v britské. Americký způsob použití se však v britské angličtině stále více rozšiřuje, a proto se zaměříme pouze na případy, kdy česká angličtina užívá tvary, které nejsou přijatelné ani v britské, ani v americké angličtině. Konkrétně jde o situace, kdy se zaměňuje *must* a *have to* a kdy se užívají nesprávné minulé tvary. Obtíže částečně pramení z opomenutí rozdílu mezi *must* znamenajícím nutnost a *must* vyplývajícím z logického závěru. Sloveso se totiž používá v každém z obou případů jinak.

1 Nutnost, povinnost

Sloveso *must* znamená zpravidla nutnost nebo povinnost pociťovanou mluvčím. Jde-li o závazek nebo nutnost způsobenou vnějšími okolnostmi (nařízením, předchozím slibem, potřebou získat informace, situací samotnou atd.), použijeme *have to*. Zapamatujte si, že otázky s *must* zjišťují přání nebo záměry tázaného.

Some day I must ask him why he did it.

I'm sorry, but I must insist on an answer.

You can go there, but you must be home by six.

John's the expert. We'll have to ask him how it works.

I have to laugh when I think about it now.

Must you leave so early? – I'm afraid we have to. My mother's looking after Jimmy, and we told her we'd be back by twelve.

Ve větách záporných vyjadřují české “nemusím” tvary *don't need to*, *needn't* a *don't have to*. Tvarem *mustn't* (nesmíš) něco zakazujeme.

He doesn't need to work – his father's rich.

You mustn't tell your mother about this.

Must se používá, jen když se jedná o povinnost nebo nutnost v přítomnosti nebo v budoucnosti. Závazky minulé vyjadřuje tvar *had to* a v záporu *didn't have/need to* nebo *needn't* + minulý infinitiv. Oba záporné tvary vyjadřují, že něco nebylo nutné. Tvar *didn't have/need to* je možno užít v případě, že něco se stalo i nestalo, zatímco vazba *needn't have* + minulý infinitiv naznačuje, že k jisté události došlo.

I had to go and see my aunt yesterday.

She had to pay back all the money she had lost.

I didn't have/need to change any more money, because John said he'd pay for everything.

I didn't have/need to change any more money, but I thought I should, just in case I saw something I wanted to buy.

(V mluveném projevu se intonačně zdůrazňuje *have/need*.)

I needn't have changed any more money, because in the end I didn't spend any of it.

2 Dedukce

Když jsme si něčím jisti, protože to logicky vyplývá ze situace, použijeme *must* (odpovídá zhruba české vazbě “muset” + sloveso nebo “určitě” + sloveso).

You must be crazy to want to marry her!

What a marvellous offer – he must be very generous.

I always know what I want. – That must be nice.

V záporných větách a otázkách se používají tvary *can't* a *can*, odpovídající českému “(ne)moci”.

You can't be serious!

He can't be asking 6000 crowns for that terrible drawing!

Where on earth can they be?

Pro minulost se používá *must* s minulým infinitivem (v otázkách a v záporu *can/could* a *can't/couldn't* s minulým infinitivem).

Romantic music must have shocked its first listeners.

Where can/could he have gone?

He can't/couldn't have been pleased when he heard the news.

Pro budoucnost užití spojení *sure/certain* + infinitiv.

We'd better wait for the others. They're sure/certain to arrive any moment.

148

Must say: I must say

* *And what about Peter? – I must say he's crazy.*

* *I must say it was wonderful of him to help me.*

* *I must say that my grandfather is very old.*

Vazba *I must say* není v současné angličtině běžná. Užívá se vlastně jen ve smyslu “musím přiznat”; v tomto významu se vyskytuje i v češtině.

How did you like Amadeus? – Well, I must say I was rather disappointed.

I must say I expected him to be more intelligent.

Avšak v situacích, kdy české “musím říct” zesiluje význam pronášeného, angličtina si vypomáhá vhodnou intonací nebo výrazy jako *completely*, *really* atd.

And what about Peter? – He's completely crazy.

It was really wonderful of him to help me.

Užije-li Čech “musím říct”, když chce něco vysvětlit předem, Angličan řekne *I should say (first)*.

I should say first that my grandfather is very old.

149

Mutual

* *The two sides had a very fruitful mutual exchange of ideas.*

* *They strengthened their mutual friendship.*

Přídavné jméno *mutual* (vzájemný) používají Češi často nadměrně. Je-li z kontextu zřejmé, že jde o činnost oboustrannou, *mutual* vynechejte. .

The two sides had a very fruitful exchange of ideas.

They strengthened their friendship.

150

Names of famous people (Jména známých osob)

Rodilého mluvčího pobaví, když vidí jména psaná následujícím způsobem: C. (nebo dokonce Ch.) Dickens, M. Thatcher nebo L. Pasteur. Zdají se mu holá a neosobní, jako na nějaké úřední listině. Je však třeba podotknout, že v oblasti používání jmen nelze vymezit přesná pravidla a úzus je tudíž značně komplikovaný. Nicméně až budete chtít psát nebo mluvit o známých osobnostech, měly by vám pomoci tyto pokyny a vysvětlení.

1 Žijící osoby

a Veřejní činitelé

Pomineme zde běžné spojení jmen s funkcí, kterou jejich nositelé zastávají, např. *President Reagan* nebo *Prime Minister Thatcher*. O těchto lidech mluvíme jako o *Mr Reagan*, *Mrs Thatcher*, *Mr Gorbachov*. Celá jména – *Ronald Reagan*, *Margaret Thatcher*, *Mikhail Gorbachov* – se používají méně často (častěji jen ve spojení s funkcí – *the British Prime Minister*, *Margaret Thatcher*; *the Soviet leader*, *Mikhail Gorbachov* – v novinářském stylu).

b Umělci, vědci

Běžně se uvádějí celá jména – David Hockney, Ted Hughes, Margaret Atwood. V delších člancích však působí neustálé opakování neobratně, a proto se často užívají pouhá příjmení – Hockney, Hughes, Atwood. U žen to není tak běžné jako u mužů a v obřadnějším projevu se někdy setkáváme s označením *Miss*, *Mrs* nebo *Ms* – *Miss Atwood*, *Mrs Lessing*, *Ms Greer* (viz 5.1).

2 Zemřelé osoby

a Muži

U veřejných činitelů, umělců a vědců uvádíme pouhá příjmení Disraeli, Marx, Dickens, Rembrandt, Darwin. Samozřejmě, když se zmiňujeme o těchto osobách v textu poprvé nebo jen letmo, můžeme uvést celé jméno. Nikdy však neužíváme iniciály (ale viz 3 dole) a při další zmínce už uvádíme jen příjmení.

b Ženy

Je zvykem uvádět celá jména – Florence Nightingale, Indira Ghandi, Jane Austen, Virginia Woolf.

3 Rozhodl-li se umělec nebo vědec používat před svým příjmením jen iniciály, jeho přání respektujeme a říkáme např. C. P. Snow, D. H. Lawrence, F. Scott Fitzgerald. Bohužel pravidla v této oblasti nemáme – je prostě třeba znát zvyklosti. Tyto zvyklosti jsou tak vžitě, že málokterý i vysoce vzdělaný Angličan ví, co vlastně se např. ve jméně E. M. Forster za iniciálami E. M. skrývá. Celé jméno Edward Morgan Forster by na něj působilo velmi nezvykle.